14 ՄԱՅԻՍ 1998 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 84 (1587)

Ազգ
Azg
armenian daily

Հնդկաստանը եւս երկու միջուկային փորձարկում կատարեց

ԴԵԼԻ, 13 ՄԱՅԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Հնդկաստանն այսօր կեսօրին երկու նոր միջուկային փորձարկում է կատարել Ռաջաստանի նահանգի Պոխարանի զինափորձարանում:

Ինչպես հաղորդվում է Դելիում տարածված կառավարական հայտարարության մեջ, այսօրվա փորձարկումները՝ ժամը 11-ին կայացած ստորգետնյա միջուկային պայթեցումներից անմիջապես հետո կատարվել են միջուկային փորձարկումների հատուկ ծրագրի շրջանակներում, որն այսօր ավարտվել է:

ԵՐԵՎԱՆ

Ազգային ժողովը սեղմեց կառավարության պարզած ձեռքը

ՆԱԻՐԱ ԴԵԼԵՐՅԱՆ

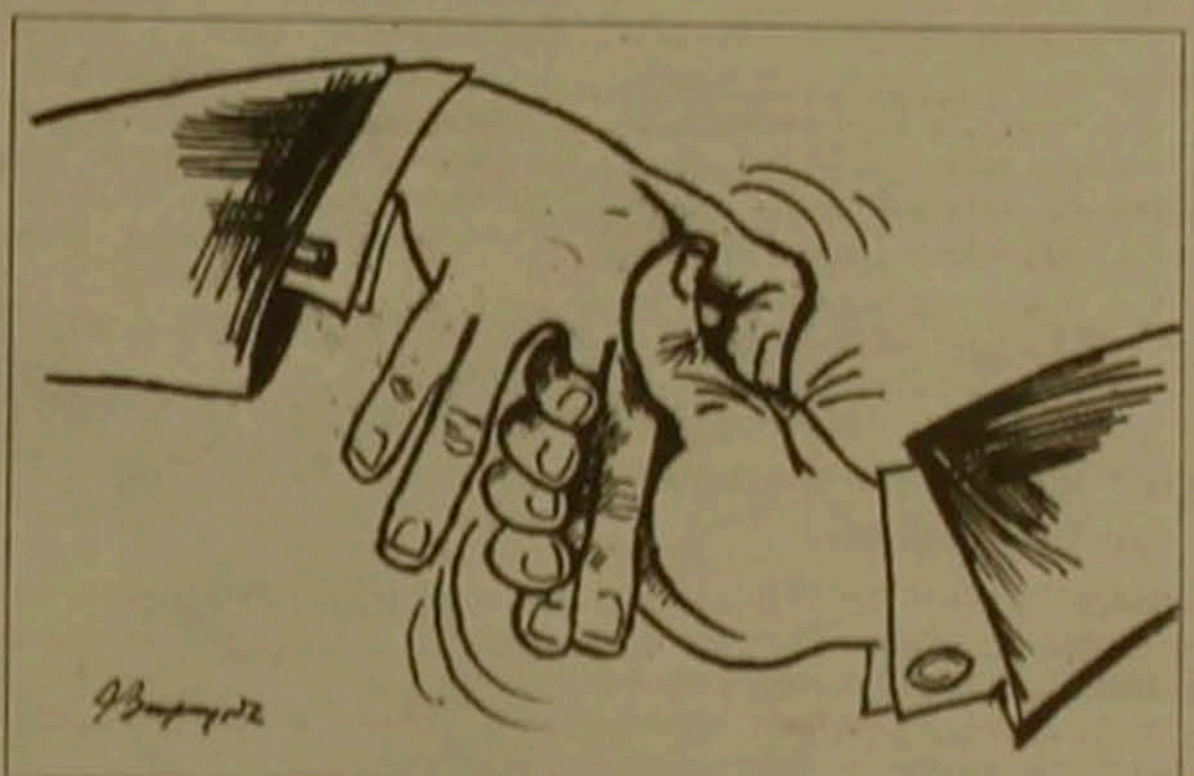

Չորեքշաբթին ընտրական օրենսգրքերինն է, բայց ժամը 13-ին վիճակված էր կայանալու Ազգային ժողով եւ կառավարություն ծանոթացումը: Սահմանադրության 74 հոդվածը հավաստում է. «Կառավարությունը... իր կազմավորումից հետո 20-օրյա ժամկետում ԱԺ հավանությանն է ներկայացնում իր գործունեության ծրագիրը՝ դնելով իր վստահության հարցը»: Արմեն Դարբինյանը հրապարակեց ծրագիրը եւ դրեց վստահության հարցը: Հընթացս 24 ժամի պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ երրորդն իրավասու էր բարձրացնելու անվստահություն հայտնելու նախագծի տեսով, որը հրապարակվելուց ոչ շուտ, քան 48, եւ ոչ ուշ, քան 72 ժամվա ընթացքում պետք է դրվեր քվեարկության: Անվստահություն հայտնելու որոշումը կընդունվեր պատգամավորների ընդհանուր թվի մեծամասնությամբ: Սա տեսականում, իսկ գործնականում երեկ ժամը 11-ի մերձակայքում ԱԺ նիստերի դահլիճում երեւացին կառավարության առաջին [illegible] առողջապահության, սոցիալական ապահովության, փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարարները: 11-ին հայտնվեց վարչապետը, իսկ 11.05-ին նորընծա կառավարությունը կազմպատրաստ էր: Խոսրով Հարությունյանը հանդիսավորությամբ նշեց. «Կառավարության գործունեության ծրագրի եւ վստահության հարցի վերաբերյալ առաջարկ չենք ստացել, այսպիսով ԱԺ-ն հավանություն է արժանացնում կառավարության ծրագրին»: [illegible]ից հետո Արմեն Դարբինյանն իր երախտիքի խոսքն ուղղեց խորհրդարանին, հատկապես շահագրգիռ քննարկումների համար: Հիշեցնենք, որ սա առաջին դեպքն էր, որ կառավարության ծրագիրը ոչ միայն հրապարակվեց, այլեւ քննարկվեց, անգամ քննադատվեց: Արմեն Դարբինյանի համար ամենից ավելի թանկ էին քննադատական ելույթները: Համագործակցության ծեսն ընդունվեց, եւ երիտասարդ կառավարությունը, ապավինելով խորհրդարանի աջակցությանը, հեռացավ 16:30 վերադառնալու հաստատուն կամքով:

Տես ♦ էջ 2

ԱՄԵՐԻԿԱ

Խաժակ արք. Պարսամյանը վերընտրվեց Արեւելյան թեմի առաջնորդ

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս Նյու Յորքի Ս. Վարդան Մայր տաճարում ավարտվեց Հայաստանյայց Եկեղեցու Հյուսիսային Ամերիկայի Արեւելյան թեմի տարեկան պատգամավորական ժողովը՝ նախագահությամբ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի եւ մասնակցությամբ Կանադայի ու Հարավային Ամերիկայի հայոց թեմերի առաջնորդների:

Հայ օգնության ֆոնդի մամլո ծառայությունը, վկայակոչելով Առաջնորդարանի դիվանի հաղորդագրությունը, տեղեկացնում է, որ ժողովի առաջին նիստին Վեհափառ հայրապետի տված պատգամից հետո երկրորդ նիստին ներկաների բացարձակ մեծամասնության քվեով երրորդ քառամյա շրջանի համար Ամերիկայի Արեւելյան թեմի առաջնորդ վերընտրվեց Խաժակ արք. Պարսամյանը: Քվեարկության արդյունքների հաղորդումից անմիջապես հետո հոգեւորականաց քափորը «Ուրախ լեր» շարականի երգեցողությամբ Մայր տաճար առաջնորդեց վերընտրված սրբազան հորը: Թափորի մաս էին կազմում Կանադայի թեմի առաջնորդ Հովնան արք. Տերտերյանը, Բրազիլիայի թեմի առաջնորդ Տաթեւ արք. Ղարիբյանը, Արգենտինայի թեմի առաջնորդ Գիսակ արք. Մուրադյանը, Ուրուգվայի թեմի առաջնորդ Հակոբ եպս. Գլըճյանը, Կալիֆոռնիայից Արիս եպս. Շիրվանյանը, Երեւանից Վիգեն եպս. Այգազյանը եւ ժողովին ներկա այլ հոգեւորականներ:

Ինչ է հայտարարել Վաֆա Գուլուզադեն

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ. «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ադրբեջանի պետական խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն հայտարարել է, թե Բաքուն կարող է անմիջական բանակցություններ սկսել Ստեփանակերտի հետ, բայց միայն այն դեպքում, երբ ղարաբաղցիները նախապես ընդունեն, որ Լեռնային Ղարաբաղը ինքնավարություն է Ադրբեջանի կազմում: Մեկնաբանելով ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի կարծիքը, թե Ադրբեջանը չպիտի հույսը դնի իր նավթի, Թուրքիայի կողմից իրականացվող շրջափակման եւ Հայաստանի նկատմամբ միջազգային ճնշման վրա, Գուլուզադեն խորհուրդ է տվել. «Հայերն էլ իրենց հերթին չպետք է հույսը դնեն Ռուսաստանի վրա: Ռուսաստանն արդեն Ադրբեջանի գործընկերն է: Մոսկվան հետզհետե հասկանում է, որ իր շահը Ադրբեջանում է, այլ ոչ թե Հայաստանում»:

Ավանեսյանը դատվելու է սպանության մեղադրանքով

ԳԼԵՆԴԵՅԼ, ԿԱԼԻՖՈՌՆԻԱ: 42-ամյա Ժորժիկ Ավանեսյանը համարվել է մեղսունակ եւ պիտի դատվի: Նա մեղադրվում է 1996-ին Գլենդեյլում տեղի ունեցած հրդեհը կազմակերպելու մեջ: Հրդեհի զոհ էին դարձել, ինչպես կհիշի ընթերցողը «Ազգի» հրապարակումներից, նրա կինն ու վեց երեխաները:

Փասադենայի Գերագույն դատարանի դատավոր Ջենիս Քրոֆթը վճռեց, որ հաշվի առնելով գործի ծզծգվածությունը, թույլատրում է Ավանեսյանին 60 օր ժամանակավոր կալանքի մեջ պահել հրդեհի եւ յոթ մարդու սպանության մեղադրանքով: Մեղավոր ճանաչվելու դեպքում հնարավոր է, որ նրան մահվան դատավճիռ ներկայացվի:

Ավանեսյանն իրեն մեղավոր չի համարել:

Մեկ ննջասենյակ ունեցող նրանց բնակարանը հրդեհվել էր 1996 թ. փետրվարի 6-ին: Ընտանիքի անդամներին փրկել փորձող անձնավորությունը դատարանում վկայել է, որ Ավանեսյանը կանգնել էր քիչ հեռու եւ կարծես չէր լսում իր ընտանիքի ճիչերն ու հուսահատ աղերսանքները: Հրդեհի զոհ են դարձել 37-ամյա Տուրան Ավանեսյանը եւ նրանց 4-17 տարեկան վեց երեխաները:

Ավանեսյանն այժմ գտնվում է Լոս Անջելեսի Թուին Թաուերս բանտում:

«ԱՐՄԻՆԵՅԸՆ ՄԻՐՐՈՐ ՍՓԵՔԹԵՅԹՈՐ»

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Հարություն Կարապետյանը՝ տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության պետ

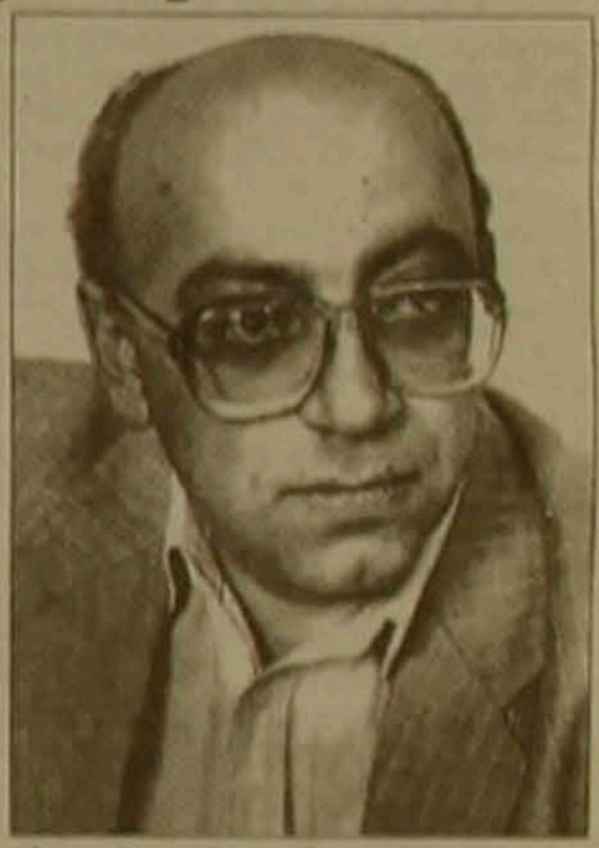

ՀՀ վարչապետի մայիսի 13-ի որոշմամբ ՀՀ կառավարության տեղեկատվության-գրահրատարակչության վարչության պետ է նշանակվել Հարություն Կարապետյանը:

Հ. Կարապետյանը ծնվել է 1950 թ., Վրաստանի Ախալցխա քաղաքում:

1972 թ. ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի ռուսական բաժինը: Գրականագետ է, աշխատել է «Լիտերատուրնայա Արմենիա» ամսագրի գլխավոր խմբագիր:

Եղել է ՀԿԿ կենտկոմի զանգվածային լրատվության միջոցների սեկտորի վարիչ, գաղափարախոսության բաժնի վարիչ: 1990-95 թթ. եղել է ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ է, «Պայքար» ամսագրի գլխավոր խմբագիրը:

Ունի երկու որդի:

Նախագահը հանդիպեց համագործակցության ղեկավարների հետ

Երեկ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպում ունեցավ «Արդարություն եւ միասնություն» համագործակցության անդամ-կազմակերպությունների ղեկավարների հետ:

Զրույցի ընթացքում, որին մասնակցում էին նաեւ նախագահի խորհրդականներ Վահան Հովհաննիսյանը եւ Արամ Սարգսյանը, մտքերի փոխանակություն ծավալվեց հանրապետության ներքաղաքական զարգացումների շուրջ: Հանդիպման մասնակիցներն իրենց առաջարկությունները ներկայացրեցին Քաղաքական խորհրդի ստեղծման վերաբերյալ: Ընդունելով հանդերձ նման մարմնի անհրաժեշտությունը եւ կարեւորելով քաղաքական կազմակերպությունների հետ մշտական շփումները, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդգծեց, որ որոշ սկզբունքային հարցեր դեռեւս հստակեցման կարիք ունեն: Զրույցի ընթացքում կարծիքներ եւ տեսակետներ արտահայտվեցին նաեւ ներքաղաքական կյանքին առնչվող այլ հարցերի վերաբերյալ:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը Ստեփանակերտում

ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը եւ խորհրդարանական պատվիրակությունն այսօր կմեկնեն Լեռնային Ղարաբաղի մայրաքաղաք Ստեփանակերտ՝ զարգացնելու հայոց երկու պետականությունների միջխորհրդարանական համագործակցությունը: Եռօրյա այցի ընթացքում երկու խորհրդարանների խոսնակները կստորագրեն միջխորհրդարանական համագործակցության պայմանագրերի փաթեթը, կստեղծվի խորհրդարանական կապերի մշտական գործող հանձնաժողով:

ԱԺ պատվիրակության կազմում են տարբեր խմբերի եւ խմբակցությունների, քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչներ, ինչպես փոխխոսնակ Ալբերտ Բազեյանը («Երկրապահ»), Ռուբեն Հակոբյանը (ՀՅԴ), Արտուր Մելիքբեկյանը («Հանրապետություն»), Ջուլիետ Կաժոյանը («Շամիրամ») եւ անկախ պատգամավորներ: Փաստենք, որ ԱԺ խոսնակի ժամանումը Ղարաբաղ համընկնում է Մինսկի խմբի եռանախագահության դեսպանորդների այցին:

Ն. Դ.

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Համանախագահներին ներկայացվեց Հայաստանի դիրքորոշումը

Մայիսի 13-ին Երեւան ժամանած ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները հանդիպեցին ՀՀ ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանի հետ:

Հայաստանի քաղաքական փոփոխություններից հետո սա համանախագահների առաջին այցն է տարածաշրջան: Երեկ ժամը 13-ին ԱԳ նախարարությունում սկսվեցին Օսկանյան-համանախագահողներ բանակցությունները:

Պրն Օսկանյանը իր պաշտոնավարության առաջին իսկ օրվանից լրագրողներին ներկայացնելով Հայաստանի դիրքորոշումը ԼՂՀ հիմնախնդրի վերաբերյալ, վստահ ընդգծել էր, որ կարգավորումը լինելու է համապարփակ եւ առանց նախապայմանի: Ինչը նշանակում է, որ Հայաստանը հրաժարվում է փուլային կարգավորման տարբերակից եւ այսուհետ կողմ է լինելու փաթեթային եղանակով լուծմանը:

Մոտ 2 ժամ 30 րոպե տեւած դռնփակ բանակցություններից հետո առաջինը Վարդան Օսկանյանը բացեց սենյակի դուռը եւ շրջապատվեց լրագրողներով: Նա նշեց, որ ներկայացվել է Հայաստանի նոր դիրքորոշումը, որի շուրջ ընթացել են առողջ քննարկումներ: Համանախագահողների կողմից առայժմ որեւէ պատասխան վերաբերմունք չի եղել, քանի որ նրանք պետք է լսեն նաեւ Ղարաբաղի տեսակետը, որից հետո նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ հանդիպման ընթացքում կամփոփվեն ընդհանուր մոտեցումները:

Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Յուրի Յուկալովն իր հերթին նշեց, որ բանակցությունները ընթացան բաց եւ լարված, միաժամանակ շեշտելով, որ սա դեռեւս սկիզբն է, քննարկումները շարունակվելու են Ստեփանակերտում, հավաստելով, թե համանախագահողների գերխնդիրը հակամարտության կողմերի մոտեցումն է:

ԱՐՄԵՆ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԱԺ-ն սեղմեց կառավարության պարզած ձեռքը

Սկիզբը էջ 1

«ԱԺ-ն հայրենական կալվածքի հետ մի՛ շփոթեք»

Այս կոչը խորհրդարանին ուղղեց Հայկոմկուսի խմբակցության անդամ Ֆրունզե Խառատյանը՝ ներկայացնելով ընտրական օրենսգրքի իրենց տարբերակը: Խորհրդարանը մարդաշատ էր, բայց ոչ ի հաշիվ պատգամավորների, այլ միջազգային եւ հայրենական այն կազմակերպությունների, որոնք զբաղված են ընտրությունների խնդրով՝ IFES, Կին ընտրողների լիգան, Նորա Հակոբյանի կազմակերպությունը, ներկա էին նաեւ տարբեր դեսպանատների ներկայացուցիչներ, ինչը վկայում է հայաստանյան նոր ընտրությունների հանդեպ արտերկրի լուրջ շահագրգռությունը: Կոմկուսի երեք զեկուցողները՝ Ֆրունզե Խառատյանը, Վլադիմիր Դարբինյանը եւ Հայկ Խաչատրյանը նշեցին, որ ընտրական օրենսգրքի իրենց տարբերակը զերծ է կուսակցականությունից:

Նախագծում կան լուրջ նորարարություններ: Այսպես՝ առաջարկում են կիրառել ընտրողի քվեարկության իրավունքի վկայական՝ ԿԸՀ սահմանված ձեւով: Քվեարկության իրավունքի վկայական տրվելու է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կողմից անձնական դիմումի եւ անձը հաստատող փաստաթղթի հիման վրա: Քվեարկության վկայականի առկայությամբ հնարավոր է դառնում վերահսկել լրացուցիչ ցուցակները՝ զերծ պահելով դրանք ուռճացումից, ինչպես նաեւ հիմնական ցուցակները մաքրել հանգուցյալներից եւ տեղափոխվածներից: Այս նախագիծն ամրագրում է նաեւ տեղական դիտորդների կարգավիճակը, այդպիսիք կարող են լինել բացահայտ չեզոք կազմակերպությունները: Թեեւ դժվար է գտնել չափանիշ, որը կզատի քողարկված ձեւով որեւէ կուսակցության աջակցող կամ քաղաքական նպատակ հետապնդող կազմակերպությունները անաչառներից:

Պետական իշխանության մարմիններին կոմկուսը չի վստահում ելնելով հայաստանյան ընտրությունների 8-ամյա փորձից: Նախագծում առանձին հոդված կա, ուր նշված է, թե ընտրական հանձնաժողովների անդամ չեն կարող լինել պատգամավորները, տեղական ինքնակառավարման մարմինների անդամները, պետական ծառայողները, զինծառայողները, ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության, դատախազության աշխատակիցները: Վստահված անձանց հանդեպ եւս լուրջ վերապահում կա: Այդպիսին դառնալ չեն կարող պետական մարմինների պաշտոնական անձերը, ՆԳ եւ ԱԱ աշխատակիցները, բանակի սպայակազմը եւ ԶԼՄ պետական միջոցների պաշտոնատար անձինք:

Ամենավճռորոշը՝ ընտրակարգի եւ հանձնաժողովի կազմության սկզբունքների տեսանկյունից կոմունիստների դիրքորոշումը հետեւյալն է՝ 100 համամասնական եւ 31 մեծամասնական պատգամավորական մանդատներ: Ֆրունզե Խառատյանը հստակ հիմնավորեց համամասնական ընտրակարգի առավելությունը եւ առաջադիմականությունը մեծամասնականի հանդեպ: Իսկ հանձնաժողովները կազմվելու են կուսակցական սկզբունքով: Զորօրինակ՝ ԿԸՀ-ն ձեւավորվելու է ԱԺ նախորդ ընտրություններում կուսակցական ցուցակներով պատգամավորական տեղերի բաշխմանը մասնակցած ընտրական միավորների եւ նախագահական ընտրություններում հաղթանակած ընտրական միավորի երեքական ներկայացուցիչներից: ԱԺ գալիք ընտրություններում համալրվելու են կուսակցական ցուցակներով՝ որպես ընտրական միավոր մասնակցող հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների եւ նրանց դաշինքների երեքական ներկայացուցիչներով:

Համայնքայինի փոխարեն կոմունիստներն առաջարկում են ընտրական տարածքի հանձնաժողովներ, որոնք կազմավորելու է ԿԸՀ-ն, տեղամասային հանձնաժողովի կազմը նշանակվում է իր վերադաս հանձնաժողովի կողմից:

Ընտրական օրենսգրքի այս նախագծում ամենաազդու բաժինը 6-րդն էր՝ «Ընտրությունների (հանրաքվեի) ազատ իրականացումն ապահովելու իրավական միջոցներն ու դրանց համար պատասխանատվությունը»: Չմանրամասնելով, նշենք, որ բացի վարչական տույժերից՝ ընտրական զեղծարարությունների համար պատիժները սկսվում են 1-ամսյա ազատազրկումից մինչեւ ազատազրկում 10-20 տարով: Հոդված 124-ը, որը խստագույնն է, 10-20 տարի ժամանակով ազատազրկման է դատապարտում ընտրողների, հանրաքվեի մասնակիցների կամքի ազատ իրականացմանը նախօրոք մշակված ծրագրով խանգարողներին: Մեջբերենք նաեւ երկու ուշագրավ արգելք՝ կոմկուսն առաջարկում է ընտրություններից մեկ օր առաջ եւ ընտրությունների օրն իսպառ արգելել ալկոհոլի վաճառքը, ինչպես նաեւ խաղատների եւ այլ զվարճահարույց վայրերի աշխատանքը:

Ֆրունզե Խառատյանին ամենաեռանդունն ընդդիմացան «Երկրապահի» ներկայացուցիչները, որոնք համամասնական ընտրակարգին առավելություն տալու մեջ անգամ հակասահմանադրական երանգ գտան: Ռազմիկ Մարտիրոսյանը կարծիք հայտնեց, թե համամասնական (իմա՝ կուսակցական ցուցակով ընտրությունները) սահմանափակում են մարդու ուղղակի եւ ազատ ընտրելու իրավունքը:

Մերժում ձգձգումով

Պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի հարակից զեկուցման ընթացքից պարզ դարձավ, որ սույն խորհրդարանը մերժում է ընտրական օրենսգիրք արագ ընդունելու առաջարկը, բայց ոչ անքողույց, այլ զարտուղի: Արթուր Բաղդասարյանը հրապարակեց պետաիրավական հանձնաժողովում կայացած նախնական համաձայնությունը՝ նոր ելույթներից հրաժարվելու, աշխատանքային խումբ ստեղծելու վերաբերյալ: Այդ աշխատանքային խումբը կմշակեր ընտրական օրենսգրքի չորրորդ՝ միասնական տարբերակը, որն էլ կդրվեր քվեարկության: Օրենսգրքերի երեք հեղինակները նախնական համաձայնություն էին տվել այս պարագայում հանելու իրենց օրենսդրական նախաձեռնությունները, բայց ուրիշն այլ բան է կանխագուշակում, քան տեղի է ունենում յորեքաքի: Իրենց նախնական համաձայնությունից քայլ առ քայլ հրաժարվեցին պատգամավորները: Հանկարծ բոլորը գտան, որ անթույլատրելի է «խախտել» կանոնակարգը, սահմանափակել պատգամավորների ազատ ելույթ ունենալու իրավունքը: Թափանցիկ բանավեճից հետո 30 եւ ավելի պատգամավորներ հերթագրվեցին ելույթների համար, եւ դարձյալ նույն կոտրած տաշտակը՝ համամասնական ընտրակարգի դավանորդները փնովում են մեծամասնականը, եւ հակառակը:

Պարզ հարցեր վստահության արժանացած կառավարությանը

Այս անգամ պատգամավորների հարցերի աղը վերաբերում էր ազգային լրատվությանը եւ լեզվին: Բարձրացվեց «Նորք» հեռուստաընկերության խնդիրը: Հեռուստաընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության եւ նրա տնօրենի պաշտոնակատար Սեյրան Շահունվարյանի աշխատանքից կոլեկտիվը դժգոհ է, որովհետեւ գեղարվեստական խորհուրդը մեկուսացվել է հեռուստացանցի կազմության աշխատանքից, երբեմն պարզ չէ նույն Սեյրան Շահունվարյանի կողմից տնօրինվող «ԱՐ-13» մասնավոր հեռուստաընկերության հոլովակների ցուցադրման կարգը: Շահեն Կարամանուկյանը խուսափողական պատասխան տվեց այս հարցադրմանը՝ խոստանալով ճշգրտել «Նորքի» բաժնետիրացման խութերը: Իսկ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը տեղեկացրեց, որ ընդունվելու է լեզվի մասին նոր օրենք, քանզի հին օրենքը լի է հակասություններով: Լեզվի տեսչության նոր ղեկավարը ձեռնամուխ է լինելու նոր օրենքի ստեղծմանը: Սպասենք՝ հիշեցնելով, որ պետական հեռուստառադիոյի եթերից շարունակվում է պարբերաբար հնչել օտար լեզու, իսկ հանրապետությունը լի է օտարալեզու վահանակներով եւ ցուցանակներով:

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

ՀՀ արտաքին քաղաքականության հայեցակարգը պատրաստ կլինի հունիսին

Հավաստեց ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը

– Պրն Օսկանյան, Ազգային ժողովը կառավարության գործունեության ծրագրի ամենախոցելի կետը համարեց արտաքին քաղաքականության բաժինը, որը չափազանց ընդհանրական էր՝ ոչինչ չասող արտահայտություններից կազմված: Արտաքին քաղաքականության մեր հայեցակարգը դեռ ճշտված չէ:

– Հայաստանի արտաքին քաղաքականության դոկտրինայի մասին մեզ արդեն ասվել է նախագահի կողմից, աշխատանքներն ընթանում են, եւ ես կարծում եմ, որ մինչեւ եկող ամսվա կեսերը դա պատրաստ կլինի, եւ եթե որոշում լինի, դոկտրինան կքննարկվի նաեւ Ազգային ժողովում:

– Կառավարության ծրագրում նշված է ԱԳՆ կազմում սփյուռքի հետ աշխատող առանձին կառույցի ստեղծման մասին, սակայն կա կարծիք, որ նման կառույցը չպետք է ԱԳՆ կազմում գործի, որովհետեւ պետական կարգավիճակը կարող է խոչընդոտել սփյուռքյան տարբեր գաղթօջախների հետ առավելագույնս արդյունավետ աշխատելուն:

– Ճիշտն ասած, ես, նույնպես եւ նախագահը հետեւյալ կերպ ենք պատկերացնում հարցը. սկսենք ԱԳՆ կառույցում վարչություն ձեւավորելուց, ժամանակի ընթացքում այն կկայանա եւ գուցե ինքնուրույն, առանձին կառույց դառնա: Ասեմ նաեւ, որ մենք նայել ենք այն երկրների փորձը, որոնք մեծ սփյուռք ունեն՝ Իսրայելը, Իռլանդիան, Լիբանանը: Օրինակ, Լիբանանում արտաքին գործերի նախարարությունը կոչվում է արտաքին գործերի եւ սփյուռքի նախարարություն, Իսրայելում կա հսկայական վարչություն ԱԳՆ կազմում, նույնը նաեւ Իռլանդիայում:

Սփյուռքի հետ աշխատող կառույցը պետք է հասարակական կարգավիճակ ունենա

ԱԺ պատգամավոր Գեղամ Ղարիբջանյանի մեկնաբանությունը

– Ես 20 տարի աշխատել եմ սփյուռքահայության հետ կապերի վարչությունում եւ քաջածանոթ եմ խնդրին: Սփյուռքն արդեն պետք է դիտել ոչ թե որպես եղեռնից հետո աշխարհասփյուռ հայություն, այլ օտար պետություններում բնակվող քաղաքացիների ամբողջություն: Եթե այդ կառույցը պետական ստորաբաժանում լինի, ապա նրա գործունեությունը որոշ դեպքերում կարող է դիտվել իբրեւ այլ պետության միջամտություն ինքնիշխան երկրի ներքին գործերին: Հասարակական կառույցի կարգավիճակում նման խնդիրներ չեն առաջանա: Անշուշտ, այդ հասարակական կառույցը պետք է գործունի հովանավորի եւ համակարգվի պետական որեւէ մարմնի կողմից: Հասարակական կառույցի գլխին ես պատկերացնում եմ պատվավոր նախագահների Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ին եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ին, այս քայլը կհամախմբի ոչ միայն Հայ առաքելական եկեղեցու երկու թեւերը եւ նրանց թեմերի անդամներին, այլեւ ողջ սփյուռքը: Դրանից զատ, կարող է լինել նաեւ նախագահություն, այսինքն այն սկզբունքը, որ գործում է «Հայաստան» հիմնադրամի վերին մարմնում, կարելի է կիրառել այս հասարակական կառույցում: Իսկ «Հայաստան» հիմնադրամը պետք է լինի զուտ դրամահավաք կազմակերպություն: Մնացյալ բոլոր խնդիրները կդրվեն Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունների խնդրով զբաղվող կառույցի վրա: Ուզում եմ անդրադառնալ նաեւ մեկ խնդրի: ԱԳՆ-ում ընթանում է դիվանագետների նշանակման գործընթացը: Ինչպես որ այս կառավարության պարագայում վարչապետը պահանջեց նախարար նշանակվելուց հետո կասեցնել կուսակցական գործունեությունը, այնպես էլ դիվանագիտական պաշտոն ստանալով՝ յուրաքանչյուր կուսակցական գործիչ պետք է կասեցնի իր անդամությունը դիվանագիտական աշխատանքի ողջ ընթացքում, որովհետեւ յուրաքանչյուր կուսակցական պարտավոր է ամենից առաջ հետեւել իր կանոնագրին: Դա կարող է գաղթօջախների ներսում լուրջ խնդիրներ առաջացնել, ուստի «Երկրապահ» պատգամավորական խումբը կառավարության ծրագրի վերաբերյալ իր ելույթում ամրագրեց այս մոտեցումը. դիվանագիտական աշխատանքով պետք է զբաղվեն ապակուսակցական արհեստավարժները:

Ն. ԴՈՒԼԲԱՐՅԱՆ

Երեւան. Բացվեց նոր բժշկական կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 13-ին Երեւանում, Մաշտոցի պողոտայում բացվեց «ԱՐՄԱ» բժշկական կենտրոնը: Հայտահանդեսի ժամանակ կենտրոնի տնօրեն Հարություն Կուշկյանը հատկապես նշեց կենտրոնին աջակցություն ցուցաբերած կազմակերպությունների գործուն մասնակցությունը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարության, Լոս Անջելեսի համալսարանի (UCLA), USID, ԱՄՆ դեսպանության եւ մյուսների:

Կենտրոնում ներկայացված է ծառայությունների լայն սպեկտր՝ միզաբանություն (ուրոլոգիա), նեֆրոլոգիա, նյարդաբանություն (նեւրոլոգիա), մաշկաբանություն, ալերգոլոգիա, ակնաբուժություն, վարակիչ ախտորոշում, սրտաբանություն, էնդոկրինոլոգիա, նեյրոլոգիա, պուլմոնոլոգիա, օրթոպեդիա, գաստրոէնտերոլոգիա, ուլտրասոնոգրաֆիա, սեքսոպաթոլոգիա, ակուպունկտուրա, մերսում, լազերային թերապիա, գինեկոլոգիա, ընտանեկան ախտորոշման պլանների կազմում:

Կենտրոնի ծառայությունները վճարովի են, բայց ղեկավարության հավաստիացմամբ գները միանգամայն մատչելի են:

Մամուլի ասուլիս

Այրում կայարանի մերձակայքում գտնվող ջրասար խողովակների մամուլից հայտնի գործով, ուրբաթ օրը մայիսի 15-ին, ժամը 12:00-ին, ժուռնալիստի տանը տեղի կունենա մամուլի ասուլիս Մանկական ֆոնդի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

Հրավիրվում են բոլոր լրատվամիջոցները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ԴԱՎԻԹ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրենություն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանի է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Արդեն մեկ ամիս է, շարունակվում են 1918 թ.-ի Սարդարապատի, Բաշ Ապարանի եւ Ղարաքիլիսայի հերոսամարտերի 80-ամյակին նվիրված տոնական միջոցառումների նախապատրաստական աշխատանքները: Հոբելյանական տոնակատարության կազմակերպման րադաս երթուղով, ինչպես նաեւ ծիսակատարություններ ազգային տարազի ու խաղերի ցուցադրությամբ: Միջոցառումներին կմասնակցեն մոտ երկու հարյուր հյուրեր սփյուռքի տարբեր գաղթօջախներից:

Վերջին մեկ տասնամյակում Հայաստանում Էրեբունի-Երեւան տանքները: Ի դեպ, այս տարի լրանում է նաեւ հուշահամալիրի կառուցման 30 եւ թանգարանի հիմնադրման 20 տարին: Տարիներ շարունակ ուխտատեղի դարձած Սարդարապատի հուշահամալիրը վերջին մեկ տասնամյակի ընթացքում հայտնի պատճառներով հայտնվել էր ողբալի վի-

1918-1998

Մայիսի 28-ը՝ ազգային զարթոնքի օր

Վերանորոգվում է տարիներ շարունակ անուշադրության մատնված հուշահամալիրը

-ճակում: Հուշահամալիրի մոտ 50 հա տարածքն ու նրա շրջակա արհեստական անտառը էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով աստիճանաբար վերածվել էին ամայի վայրի: Անմխիթար վիճակում էր նաեւ ազգագրական թանգարանը, որի շենքը քանդվելու վտանգի առջեւ էր, իսկ շենքային վատթարագույն պայմանների պատճառով վտանգվել էին նաեւ թանգարանի արժեքավոր ցուցադրությունները:

Ինչպես տեղեկացրեց Արմավիրի մարզպետի պաշտոնակատար Հրաչյա Հովսեփյանը, կառավարական հանձնաժողովին զուգահեռ ստեղծվել է նաեւ միջոցառումների կազմակերպման մարզային հանձնաժողով, որն օժանդակում է ոչ միայն համալիրի, այլեւ դեպի համալիր տանող ճանապարհին գտնվող գյուղերի բարեկարգման, ճամփեզրերի աղբահանման ու ծառատնկի աշխատանքներին: Մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության պետ Աշոտ Դավթյանը տեղեկացրեց, որ արդեն ավարտվում են Սարդարապատ տանող մոտ 35 կմ-անոց ճանապարհահատվածի ասֆալտապատումն ու բարեկարգումը: Մարզպետարանում հայտնեցին նաեւ, որ մայիսի 28-ին Սարդարապատում, Արմավիրում եւ մարզի մյուս բնակավայրերում կանցկացվի տոնական առեւտուր, ազգային տարազի, կենցաղի, գյուղական աշխատանքների (լավաշ թխելու, խնոցի հարելու, բուրդ մանելու եւ այլն) ցուցադրություն:

Կառավարական հանձնաժողովը ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի գլխավորությամբ, դասելով նախապատրաստական աշխատանքներից, ոչինչ չի խնայում ազգային զարթոնքի այդ տոնը հավուր պատշաճի անցկացնելու համար:

Տոնական միջոցառումների շարքում նախատեսված են ժողովրդական տոնախմբություններ, կրոնական ծեսեր ի հիշատակ նահատակների, զորահանդես, թատերականացված համերգներ, հրավառություն: Ժողովրդական տոնախմբություններ կանցկացվեն մայիսի 24-ին Բաշ Ապարանում, մայիսի 26-ին Ղարաքիլիսայում, որոնք կավարտվեն մայիսի 28-ին Սարդարապատի հուշահամալիրում համազգային տոնախմբությամբ:

Մինչ այդ, ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատմության ինստիտուտում եւ Երեւանի պետհամալսարանում կանցկացվեն գիտաժողովներ վերոհիշյալ երեք ճակատամարտերի եւ դրանց նախորդող ու հաջորդող իրադարձությունների գիտական վերլուծությամբ: Կհրատարակվեն նաեւ դարասկզբի իրադարձություններին նվիրված փաստավավերագրական գրքույկներ, կկազմակերպվեն գրքերի, ամսագրերի, լուսանկարների եւ փաստավավերագրական այլ նյութերի ցուցահանդեսներ: Տոնական միջոցառումների շարքում կանցկացվի նաեւ զինվորական փոխանցումավազք Երեւան, Ապարան, Վանաձոր, Սպիտակ, Գյումրի, Արթիկ, Մարալիկ, Թալին, Սարդա-

տոնահանդեսից հետո նման խոշոր միջոցառումներ չեն անցկացվել, հետեւաբար դրանց բարձր մակարդակն ապահովելու նպատակով վերոհիշյալ վայրերում բուռն կերպով կատարվում է բարեկարգում, կանաչապատում եւ վերանորոգում: Միայն Սարդարապատի հուշահամալիրում Արմավիրի զինվորական կայազորի ջանքերով տնկվել է մոտ 20 հազ. ծառ ու թուփ: Մի քանի օրից կավարտվեն նաեւ համալիրի բարեկարգման եւ նրա տարածքում գտնվող Հայաստանի ազգագրական պետական թանգարանի վերանորոգման աշխա-

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ԺԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պրոֆեսոր Տատրյանի ընդարձակ ուսումնասիրությունը միջազգային ամենահեղինակավոր պարբերականում

Տորոնտոյի Զորյան ինստիտուտից ստացված լուրը տեղեկացնում է, որ միջազգային իրավունքի ամենահեղինակավոր պարբերականներից Yale Journal of International Law պարբերաթերթն իր այս տարվա թիվ 23 ամառային համարում, որն այժմ տպագրության ընթացքում է եւ շուտով հրապարակ կիջնի, ընդգրկել է միջազգային ճանաչման արժանացած պրոֆ. Վահագն Տատրյանի ընդարձակ ուսումնասիրությունը նվիրված Հայկական ցեղասպանությանը: Վաթսուն էջանոց աշխատությունում, որի վերնագիրն է «Հայկական ցեղասպանության եւ Հրեական ողջակիզման միջեւ գոյություն ունեցող պատմական եւ իրավական փոխադարձ կապը: Անպատժելիությունից դեպի արդարացի փոխհատուցում», հեղինակն անդրադառնում է 20-րդ դարի առաջին երկու խոշորագույն ցեղասպանություններին, պատմական 262 աղբյուրների վկայակոչումների հիման վրա հաստատելով դրանց միջեւ գոյություն ունեցող իրավական փոխադարձ կապը:

Հիմնական շեշտը դնելով երկու սկզբունքների վրա՝ կանխարգելում եւ պատիժ (որոնց շուրջն է պտտվում ՄԱԿ-ի ցեղասպանության հայտնի կոնվենցիան), պրոֆ. Տատրյանը մանրամասն քննում է երկու փաստ. ա) պատճառներ, որոնց առկայությունը հնարավոր չէր դարձնում կանխարգելել ցեղասպանությունները, բ) պայմաններ, որոնցում Հայկական ցեղասպանությունը մնացել է գրեթե չճանաչված եւ չպատժված, իսկ Հրեական ողջակիզումը գտել է իր արդարացի փոխհատուցումը:

Ուսումնասիրության մեջ նշված բոլոր փաստերի, այդ թվում մեծ թվով թուրքական աղբյուրների ճշգրտությունը, ինչպես վկայում են պարբերականի խմբագիրները, մեկ առ մեկ ստուգել է այդ նպատակի համար հատուկ աշխատանքի հրավիրված անկախ մի թարգմանիչ:

Պարբերաթերթի մեկ համարի արժեքը 8 դոլար է, որին պետք է ավելացնել նաեւ 4 դոլար արտասահմանյան առաքման ծախսերի համար:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Րաֆֆի Հովհաննիսյան. «Հիմնադրամը պետք է միասին փրկենք եւ կատարելագործենք»

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործունեությունը պետք է վերաիմաստավորվի»: Այս մասին ասաց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրենի պաշտոնակատար Րաֆֆի Հովհաննիսյանը օրերս ԼՂՀ հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցում: Պրն Հովհաննիսյանը նշեց, որ հիմնադրամի հաջողված ծրագրերը որպես բարի ժառանգություն պետք է ընդունենք, ժողովրդի առջեւ հաշվետու լինելով, նրա վստահությունը վերանվաճելով: «Մենք պետք է ընդարձակենք մեր ծրագրերը, դրանք ավելի կոնկրետ ու շոշափելի դարձնենք, որպեսզի հայ ժողովուրդը հասկանա, երբ միավորենք մեր մտավորական, պրոֆեսիոնալ, նյութական եւ քաղաքական միջոցները, ոչ ոք չի կարող մեզ ընկճել: Այս հիմնադրամը միասին պետք է ստեղծենք, փրկենք ու կատարելագործենք, որպեսզի դառնա մեր ազգային ինքնակազմակերպման հիմնական օղակը: Վստահ եմ, առաջնահերթային ուղղությունը, անշուշտ, պետք է լինի Արցախը՝ որպես մայր հայրենիքի գլխավոր պարիսպ եւ առաջավոր ռազմաճակատ»:

Անդրադառնալով Շուշիի խնդիրներին, պրն Հովհաննիսյանն ընդգծեց, որ դրանք ստրատեգիական նշանակություն ունեն հայ ժողովրդի համար: «Ստեփանակերտում բացել ենք օղակաձեւ ջրատարը: Շուշիում արդեն զուգահեռաբար դիտարկում ենք տարբեր տեսակի ծրագրեր, օրինակ, ռեալական ուսումնարանը եւ այլն: Պարզ է, որ Շուշին մեր ուշադրության կենտրոնում պետք է լինի եւ վերադառնա իր նախկին հմայքին»:

Մեր կողմից հույս հայտնենք, որ հիմնադրամի նոր ղեկավարությունը ձեռնամուխ կլինի նաեւ 1996-ի հուլիսի 4-ի որոշմամբ ԼՂՀ-ում իր ներկայացուցչական գրասենյակի վերաբացմանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Սոցծառայությունների աշխատողների ուսուցումը՝ «ժամացույցի պես եւ զինվորական կարգապահությամբ»

Պահանջում է սոցապ նախարար Գագիկ Եգանյանը

Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ըստ ամենայնի վճռական կեցվածքը նախընտրական խոստումների հետընտրական իրականացման գործում փոխանցվում է վարչապետ... նախարարություններ, հուսանք, նաեւ վարչության պետեր ու ռանգով բացառիկ պահանջկոտության «տեմպով», որ գերատեսչությունների ղեկավարները ներկայացնում են իրենց աշխատակիցներին: Այդ պահանջկոտությունը, որ երեկ ցցուն կերպով դրսեւորվեց ընտանեկան նպաստների համակարգի ներդրման նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակում սոցապ նախարարության հրավիրած խորհրդակցության ընթացքում, այս դեպքում մասամբ բացատրվում է, թերեւս, «սեղմող» ժամկետներով, քանի որ ծրագիրը նախապես նախատեսվում էր արմատավորել այս տարվա հունիսից եւ փաստորեն ուշանում է: Սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոններից հրավիրված աշխատակիցներին ծրագիրը պատասխանատվությամբ, ժամանակին եւ որակով «գլուխ բերելու» անհրաժեշտության վերաբերյալ ազդեցիկ բացատրություններ տվեց սոցապ նախարարն անձամբ՝ հավելյալ (եւ սպառնիչ) պարզաբանումների գործառույթը զիջելով սոցիալական աջակցության վարչության պետ Աստղիկ Մինասյանին:

«Ոչ միայն այս տարի, այլեւ վերջին տասնամյակում խոշորագույն այս սոցիալական ծրագիրն իրագործվելու է ձեր՝ սոցիալական ծառայությունների տարածքային կենտրոնների միջոցով: Ձեզանից է կախված ընտանեկան նպաստների ներդրման հաջողությունը», ասաց պրն Եգանյանը, ի հավելումն հայտարարելով. «Նախապես ասեմ, որ անհաջողությունը բացառված է: Նրանք, ովքեր չեն կարող մեզ հետ չեն աշխատի: Դուք լավ գիտեք, թե բնակչությունն ինչպես ցավագին է ընդունում սոցիալական դժվարություններն ու անարդարությունը»: Ծրագրի առաջնահերթություններից մեկը որակյալ մասնագետ կադրերի ուսուցումն է, որ ներառում է երեք ուղղություն՝ համակարգչային տեխնիկա, «Փարոս» համակարգի հետ համակարգչով աշխատելու հմտություն եւ ընտանեկան նպաստների նշանակման գործավարություն: Ուսուցումը կանցկացվի Երեւանում առանձին (մարզային) հոսքերով: 44 հոգանոց 6 տարբեր խմբեր դասընթացները հաջորդաբար կունկնդրեն ութ օրվա ընթացքում: Ուսուցումը նախատեսված 257 հոգու համար, որ կազմում է սոցիալական ծառայության աշխատակիցների մոտ 50 տոկոսը, եւ կսկսվի մայիսի 18-ից շարունակելով մինչեւ հուլիսի 28-ը: Դասընթացների մասնակիցների գիշերելու, ճանապարհածախսի եւ օրապահիկի հարցերը լուծված են (ուսուցման ծրագիրը ֆինանսավորում է ՀԲ-ը): Ուսուցման ավարտին կանցկացվի ատեստավորում: Նրանք, ովքեր չեն բավարարի ներկայացվող պահանջներին, չեն աշխատի մեր համակարգում, նախազգուշացրեց նախարարը «խոստանալով» անձամբ հետեւել, որպեսզի ոչ ոք չբացակայի դասերից, ուսուցումն անցկացվելու է «ժամացույցի պես եւ զինվորական կարգապահությամբ»: Ուսուցումից հետո արդիական համակարգչային տեխնիկա կտեղադրվի եւ ձեռք բերված հմտությունները կամրապնդվեն անմիջապես տարածքային կենտրոններում:

Ընտանեկան նպաստները կնշանակվեն [illegible] սկզբունքով, անապահով ընտանիքների ցուցակները կկազմվեն «Փարոսի» միջոցով, երկրորդ փուլում հետագայում կճշտվեն: Բարեկեցիկ ընտանիքներից մաքրվելուց հետո ցուցակները լրացուցիչ «ճշտում» կանցնեն համայնքներում: Վերջիններս կտրամադրվեն քվոտաներ իրապես կարիքավոր, բայց տարբեր պատճառներով ցուցակներից դուրս մնացած ընտանիքների համար, որոնց համայնքներում սովորաբար ճանաչում են: Այս ճանապարհով մի կողմից «կհաղթի» սոցիալական արդարությունը, մյուս կողմից կբարձրանա համայնքների պատասխանատվությունը: Ընտանեկան նպաստները ճիշտ հասցեներով ուղղելու գործում պրն Եգանյանը կարեւորեց հասարակական հսկողության գործոնը եւ, իրավ, պետք է համաձայնել, որ անարդարացի դեպքերի մասին քաղաքացիները իրենք պիտի ահազանգեն սոցիալական ծառայությունների աշխատակիցներին՝ անհասցե դժգոհություններով բավարարվելու փոխարեն:

Ավելացնենք, որ ընտանեկան նպաստները (նախնական տվյալներով 4-6 հազար դրամ, որ պետության հնարավորությունների ընդլայնման դեպքում, հուսանք, կավելանան-Է.Պ.) եւ մաղթենք, որ լավ գաղափարը (ընտանեկան նպաստների ներդրումը) հերթական անգամ, ինչպես ակնկալում է պրն Եգանյանը, չվարկաբեկվի վատ իրականացման «շնորհիվ»:

ԷՄՄԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Հրատապ

Երկու շաբաթ առաջ Ազգային ժողովում քննարկվեց եւ նույն օրը, Վիկտոր Դալլաքյան-Գեղամ Ղարիբջանյան-Վազգեն Սաֆարյան պատգամավորական եռյակի դիմադրությունը ճեղքելով, պատգամավորների չափազանց կասկածելի ներկայությամբ առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց «Զենքի մասին» ՀՀ օրենքը, որ «սուսիկ-փուսիկ», վերջնականորեն կյանքի ուղեգիր ստանալով երկրորդ կամ երրորդ ընթերցումներով, դանդաղ գործողության ական կարող է դառնալ իրավական պետության փորձ ճանապարհը բռնած մեր երկրի համար: Թվում է, պետք է հակառակը լիներ. իրավական պետություն դարձած կամ առնվազն դրան մոտեցող մեր երկրի խորհրդարանի պատգամավորները, վել եւս հնարավորություն չի ունենա դեռեւս մի քանի տասնամյակ, ուստի թիրախ կդառնա արդեն «օրենքի տառով» զինված ինքնագոհ արտոնյալների համար: Այնպես որ, հօգուտ հասարակությունը զինելուն բերվող այն փաստարկը, թե հասարակության համար վտանգավոր տարրերն արդեն իսկ զինված են, եւ զինվելու հնարավորություն պետք է տալ նաեւ մյուսներին, քննադատության չի դիմանում: Քննադատության չի դիմանում նաեւ այն վարկածը, թե տվյալ օրենքի դերը ոչ թե հասարակությունը զինելն է, այլ ապօրինաբար ձեռք բերված զենքի օրինականացումը: Քանի որ զենքի օրինականացում նշանակում է վերջինիս գրանցում եւ, ըստ այդմ, վերահսկողություն համապատասխան ատյանների կողմից, շարունակում է ընթանալ իր գործառույթներից հերթական անգամ հրաժարվելու տրորված արահետով, որ, կարելի էր ենթադրել, վերանայվելու էր հանրապետության նոր ղեկավարության կողմից: «Խեղդվողների փրկությունը խեղդվողների գործն է» տրամաբանությունը, որի հետեւանքը արդյունաբերության, առեւտրի, առողջապահության եւ այլ ոլորտների բարձիթողի, ինքնահոսի մատնված վիճակն է, այս դեպքում դրսեւորվելու է «քաղաքացիների անվտանգության ապահովումը քաղաքացիների գործն է» ուղղակիորեն վտանգավոր սկզբունքով: «Զինվենք, որպեսզի պաշտպանվենք, եթե ձեզ վրա կրակում են»: Եթե սեփական անվտանգության ապահովումը քաղաքացու գործն է, ապա ինչի՞ համար է ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունն իր գամայն ավելորդ եւ անթույլատրելի ինքնահաստատություն է հաղորդում հատկապես երիտասարդներին, որոնք, զենք ունենալու դեպքում, հայհոյանքով եւ ծեծկռտուքով ուղեկցվող փողոցային եւ սրճարանային միջադեպերը «կլուծեն» հրազենային կրակոցների մակարդակով: Առավել եւս, որ սոցիալական ծանր կացությունը բարդացնում է քրեական առանց այն էլ վտանգավոր իրավիճակը Հայաստանում: Զենք կրելու օրինականացումը, որ կարող էր ընդունելի լինել քաղաքակրթության բավարար աստիճանի դեպքում, անընդունելի է այսօր, անընդունելի կլինի առնվազն երկու տասնամյակ. չարժե շտապել, եւ, սովորության համաձայն, առաջիններից մեկը լինել այս հարցում, իսկ հետո ափսոսալ ավելորդ շտա-

ՏԵՍԱԿԵՏ

Հայաստանը՝ երկրորդ Շվեյցարիա եթե ոչ օրինականության, ապա զենքի ազատության չափանիշո՞վ

հասարակության քաղաքակրթվածությանը կամ, ինչպես ասում են, պատրաստվածությանը զուգահեռ, մի գեղեցիկ օր հավաքվեցին ոչ հեռու անցյալում (1996 թ. սեպտեմբերի 26-ին) բարբարոսության դասական դրսեւորում արձանագրած մեր խորհրդարանի դահլիճում եւ քննարկեցին հասարակությունը զինել-չզինելու խնդիրը: Սակայն, քանի որ բոլոր երգերը երգել ենք, զենքի մասին «անհետաձգելի» օրենքի ընդունումն էր մնացել, այս երգն էլ երգեցինք եւ շարունակելու ենք երգել առաջիկայում. եթե ոչ այսօր, ապա վաղը 1995 թ. հայտնի ընտրություններով ձեւավորված Ազգային ժողովը, որ, ըստ էության, ոչ միայն չունի հասարակության քվեն, այլեւ հեռու է հասարակության ներսում ուժերի հարաբերակցությունն արտահայտելուց, ժողովրդին կկանգնեցնի կատարելապես անբարեհույս մի կացության առջեւ: Բոլոր նրանք, ովքեր ճարպիկ են, վճարունակ, թերեւս նաեւ ագրեսիվ, ձեռք կբերեն այսպես կոչված ողորկափող հրազեն. ազգային ատրճանակներ եւ էլեկտրահարող սարքեր, [illegible] ու դրանց շնորհիվ կարող են վերածվել սովորական հրազենի: Նրանք, ովքեր այսօր ցուցադրաբար շրջապատի նկատմամբ անվիճելի գերազանցության զգացումով, «սոտովի» (բջջային) հեռախոսներով զինված շրջում են քաղաքի փողոցներով, սեփական բարեկեցության եւ ազդեցիկության ակնառու իրենց «փաստարկների» թիվը կհամալրեն հրազենի որեւէ տեսակով: Այսօր ինչ-որ հրաշքով գոյատեւող մտավորականը, մանկավարժը, շարքային պաշտոնյան, անշուշտ, զինվելու ցանկություն, առա-

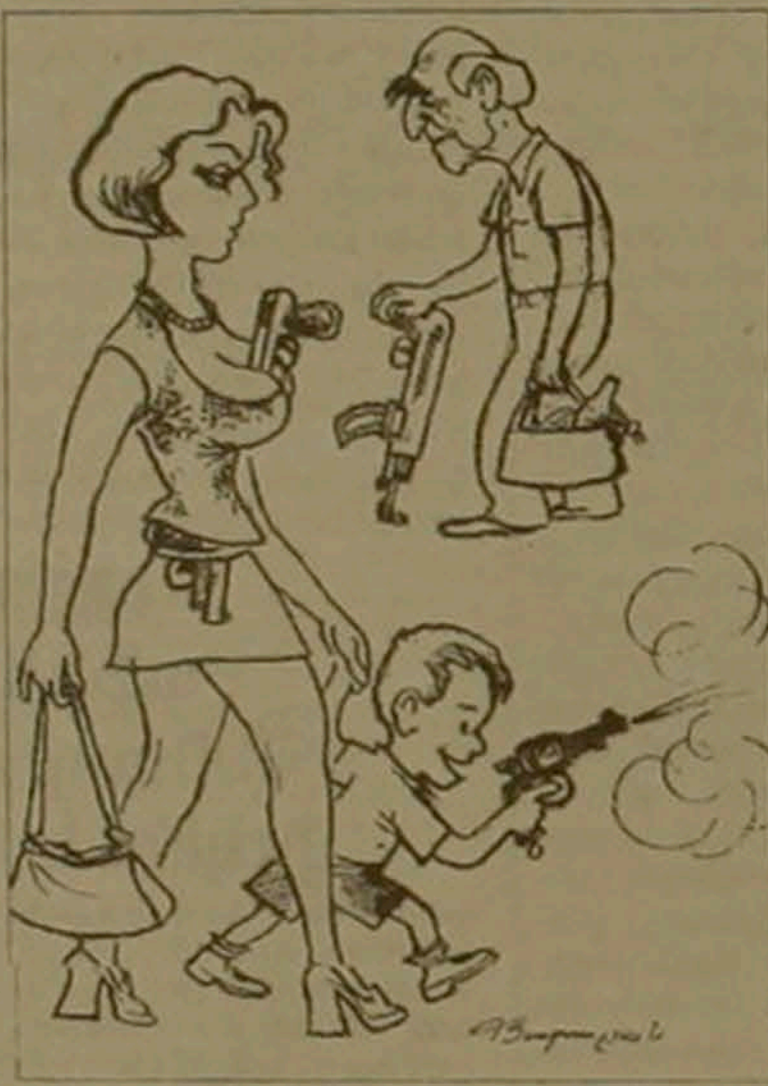

ապա ապօրինի զենքի տերերը հազիվ թե իրենց զենքը լեգալացնելու ցանկություն ունենան:

Պետությունը նվազագույն դիմադրության («Երկրապահ» պատգամավորական խմբի «ուժային» մեծամասնությամբ ընդունելու) ճանապարհով իսկապես «անկանխատեսելի հետեւանքներով հղի» այս օրենքն ընդունելով, ծավալուն համակարգով. զենքի կրումը եւ առեւտուրը կանոնակարգելու, զենք ունենալու եւ գնել-վաճառելու թույլտվության համար «ֆինանսավորելու», արդեն իսկ տեղի ունեցած հրազենային հանցագործությունների հեղինակներին օպերատիվ կարգով հայտնաբերելու համա՞ր: Ավելի հավանական չէ՞, որ զենքի օրենքի ընդունման «անհրաժեշտությունը» թելադրված լինի զենքի նորագույն մաֆիայի լոբբիստական գործունեությամբ: Մաֆիա, որ հարստանալու հանճարեղ, առ այսօր Հայաստանում չփորձարկված ճանապարհ, կարելի է ասել, «խոպան» է հայտնաբերել:

Սա այն դեպքն է, երբ, կարծում ենք, առանց հասարակության կարծիքը հարցնելու չի կարելի եփել մի շիլա, որից գլուխ հանելու համար տասնամյակներ եւ սերունդներ պետք կլինեն: Օրենքի ընդունումը հարկ է առնվազն հետաձգել մինչեւ սահմանադրական փոփոխությունների առնչությամբ հանրաքվեի անցկացումը ի թիվս այլ հարցերի ժողովրդի դատին ներկայացնելով հասարակության համար կենսականորեն կարեւոր այս խնդիրը, որի վերաբերյալ հասարակական կարծիքը, մեր դիտարկումներով, խիստ բացասական է:

Խնդրո առարկայի նկատմամբ վերաբերմունքը սկսելով «շոշափել» **«Ազգի»** խմբագրությունից, պարզեցինք, որ «ազգ»-ականները, նույնիսկ նրանք, ովքեր սկզբունքորեն դեմ չեն հասարակությունը զինելուն, «խակ» են համարում այդ օրենքի ընդունումը ելնելով առաջին հերթին հայկական տաքարյունության ոչ անկարեւոր գործոնից: Ըստ «հարցման ենթարկված» մեր գործընկերների, զենքը միանպողականության համար:

Խմբագրությունից դուրս, հատկապես կանանց շրջանում, կարծիքները շատ ավելի մերժողական են: Նրանք, ովքեր այսօր քիչ թե շատ ապահով են զգում իրենց Երեւանի փողոցներում նույնիսկ ուշ երեկոյան, սարսափում են մեր հայրենակիցների հարաբերական զինվածության հեռանկարից: Ոմանք «սպառնում են», թե, բազմաթիվ զրկանքների գնով հերոսաբար դիմակայելով ցուրտն ու խավարը, ստիպված կլինեն մտածել երկրից հեռանալու մասին, եթե փողոցները լցվեն զինված մարդկանցով: Զենքի օրենքի ընդունման հեռանկարից «առաջին մոտեցմամբ» ոգեւորվում են առավելապես երիտասարդ տղաները եւ, երբեմն, որքան էլ զարմանալի է, աղջիկները, որոնք «երկրորդ մոտեցմամբ» (լրջանալով), նույնպես հիմնականում վաղաժամ են համարում զինված հասարակության գաղափարը:

Ազգային ժողովը ձայների պարզ մեծամասնությամբ կարող է, ինչպես միշտ, «անցկացնել» նաեւ այս օրինագիծը, սակայն Հայաստանը զենքի ազատության առումով՝ [illegible] Շվեյցարիա դարձնելու ակնհայտորեն դատապարտված այդ փորձից կշահի՞, արդյոք, մեր հասարակությունը, որի կայունությունն իրավամբ իբրեւ ձեռքբերում դիտարկում էր ոչ միայն ՀՀ նախկին նախագահը: Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, նաեւ «Ես ձեզանից մեկն եմ» կարգախոսով շահելով ժողովրդի մեծամասնության համակրանքը, պիտի որ լրջորեն մոտենա այս արկածախնդրությանը:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վահրամ Ավանեսյանը՝ համարձակ բարեփոխիչ

Որը պետք է լինի մյուս նախարարությունների խորհրդատուն ու գլոբալ ծրագրեր մշակողը

ՀՀ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար Վահրամ Ավանեսյանը օրերս «Ազգին» մեկնել է իր ղեկավարած կառույցի ստեղծման դրդապատճառները: Պրն. Ավանեսյանը, «Ազգին» տված երկրորդ հարցազրույցում, որն առավել քան անկեղծ էր, համարձակ ինքնավստահությամբ հայտնեց, որ ինքը, լինելով նախկին վարչապետի տնտեսական խորհրդականը, շարունակելու է իր բարեփոխիչ խորհրդատվությունները, այս անգամ յուրաքանչյուր նախարարությանն առանձին-առանձին, եւ զբաղվելու է գլոբալ ծրագրերի մշակմամբ: Ըստ Վ. Ավանեսյանի, բարեփոխումները չպետք է տուժեն ընթացիկ, օրվա խնդիրներից, իսկ վախը դրանց նկատմամբ («վախենում ենք նույնիսկ սեփականաշնորհում բառից») եւ այլ խնդիրներ կառավարությանը հաճախ կանգնեցնում են կախարդական շղթայի առջեւ:

– Պրն. Ավանեսյան, ո՞րն է լինելու, ի վերջո, Ձեր, որպես առանց նախարարության տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարարի առաջնային խնդիրը:

– Մեր առաջնային խնդիրներից մեկը լինելու է էներգետիկան: Դեռեւս շատ շուտ է ասել, թե Հայաստանում էներգետիկայի բնագավառում բեկում կա: Դեռ շատ ժամանակ է պետք, որ այդ առումով հասնենք, օրինակ, Չինաստանի մակարդակին, ուր 12 ցենտ արժողությամբ էլեկտրաէներգիայի պայմաններում ստեղծվել են ներդրումների համար ամենանպաստավոր պայմաններ: Առաջնային եւ ամենալուրջ ոլորտ է նաեւ անշարժ գույքի շուկայի ծավալումը: Ճիշտ է, այս բնագավառում որոշ քայլեր ձեռնարկվել են, սակայն դրանք հետեւողական եւ շարունակական բնույթ չեն կրել, որն, ի դեպ, ամենավտանգավորն է: Ավելի լավ է ոչինչ չձեռնարկել, քան մի բան սկսել եւ ժամանակ առ ժամանակ մոռանալ դրա մասին: Նայենք, թե ինչ է կատարվում այսօր անշարժ գույքի շուկայում: Այն, փաստորեն, ամբողջովին, բացի ստվերային մասից, վստահություն չի ներշնչում: Այս բնագավառում որեւէ գործ նախաձեռնողի հույսը անձնական կապերն են, քանի որ պետականորեն, օրենքներով սեփականությունը պաշտպանված չէ: Իսկ բոլոր օրենքները հակասում են միմյանց՝ սկսած Սահմանադրությունից, հողային օրենսգրքից, սեփականության եւ անշարժ գույքի մասին օրենքներից, վերջացրած քաղաքացիական օրենսգրքով:

– Դուք դեռեւս նախորդ իշխանությունների օրոք համարվում էիք համարձակ բարեփոխիչ: Չե՞ք գտնում արդյոք, որ որոշ բարեփոխումներ ցավոտ են լինում հասարակության համար:

– Բարենորոգումներ իրականացնելու համար անհրաժեշտ է համարձակություն, կամք: Անկախ նրանից, թե ընդհանուր զանգվածն ինչ ձեւով է նայելու դրան, եթե մենք այսօր չիրագործենք առաջին հայացքից ցավոտ թվացող այդ բարեփոխումները, վաղը մեր սերունդները մեզ չեն ների:

Այսօր պետությունն այնքան կամք եւ ուժ պետք է ունենա, որ իր վերակառուցումը համապատասխանեցնի մասնավոր տնտեսության պահանջներին: Մասնավոր գործարարի հետ շփվելով, պետական չինովնիկը հասկանում է, որ ինքը, ի վերջո, նրա ծառան է, որը, սակայն, եւս ուտել է ուզում, որի համար եւս պետք է լուծված լինեն բոլոր խնդիրները: Պետական ծառայողի վարձատրության խնդիրը մեր լրջագույն խնդիրներից մեկն է: Այդ առումով շատ կարեւոր է պետական ծառայողների մասին օրենքը:

– Առաջին հերթին ո՞ր նախարարություններում եք տեսնում Ձեր աշխատանքը:

– Առաջինը սոցապնախարարությունում, այնուհետեւ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի, արդյունաբերության ու առեւտրի նախարարությունում ինչ-որ առումով: Ինչ-որ առումով, որովհետեւ դեռ չենք կողմնորոշվել, թե ինչ է նշանակում արդյունաբերական քաղաքականություն: Ի վերջո, պետք է ընդունել, որ արդյունաբերական քաղաքականության հիմնական խնդիրը մակրոտնտեսական եւ հարկային քաղաքականությունն է, բայց որոշ մարդիկ արդյունաբերական քաղաքականություն ասելով հասկանում են, ասենք, թե կոշիկի ո՞ր մոդելը պետք է արտադրվի Հայաստանում: Մյուս կարեւոր խնդիրը ես տեսնում եմ գյուղատնտեսության նախարարությունում, մասնավորապես ոռոգման ջրի խնդրի համակարգված լուծումը: Կրթությունն ու առողջապահությունը եւս ունեն լրջագույն խնդիրներ: Ես չեմ համարում, որ Հայաստանում մինչեւ 15 տարեկանները, անապահով խավերը պետք է ձրի բուժվեն, այդ դեպքում ավելի լավ է, որ ամբողջ բնակչությունը անվճար բուժում ստանա: Եթե պետությունը, ասենք, հիվանդության 500 դոլար արժողության բուժման համար տրամադրում է ընդամենը 10 դոլար ու ասում, թե անվճար բուժում է իրականացնում, ապա դա բնակչության վրա ավելի ծանր է նստելու:

– Ունե՞ք արդյոք բարեփոխումների իրականացման հետ կապված մտավախություններ:

– Այո: Ավելի շատ վախենում եմ, որ չհաջողվի այն պարտականությունները կատարել, որոնք ակնկալում եմ: Որովհետեւ ես տեսնում եմ, որ մենք շատ տեղերում ենք ուզում միանգամից բեկումներ մտցնել, շատ մեծ սպասելիքներ ենք դնում մեր առջեւ, իսկ տնտեսության համար ամենավատն է, երբ կառավարության կողմից հայտարարված սպասելիքները չեն իրականանում: Ավելի լավ է փոքր նպատակներով վստահելի քաղաքականություն վարել, քան մեծ նպատակներ դնել ու չհասնել դրանց իրագործմանը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒ[illegible]ՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՆԱՎԹԱՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բերեզովսկուց նավթի հոտ է փչում

Բորիս Բերեզովսկին մեզանում նույնպես ընկալվում է որպես «Արեւմուտքի մարդ»: Սա պարզունակ ընկալման դիրքորոշում է, քանի որ «Արեւմուտքը» ինքնին որպես քաղաքական հասկացություն, խորհրդային հասարակարգի եւ համապատասխան պետական քարոզչության ժառանգություն է: ժառանգություն, որն իր մտածելակերպի մեջ սպառվում է մինչ օրս, եւ որի սպառողների շարքում քիչ չէ քաղաքագետների եւ քաղաքական գործիչների թիվը: «Երկաթյա վարագույրից» այն կողմ սփռված տարածքը (հատկապես Արեւմտյան Եվրոպա եւ Հյուսիսային Ամերիկա), որին մենք ավանդաբար անվանում ենք Արեւմուտք, այնչափ լի է քաղաքական հակասություններով՝ թե ներքին եւ թե արտաքին, որ հնարավոր չէ հսկայական այդ տարածաշրջանը պատկերացնել մի միասնական ռազմավարական ծրագրի հեղինակի եւ իրականացնողի դերում: Բացի դրանից, այնտեղ ձեւավորված քաղաքացիական հասարակությունն ուղղակի թույլ չի տա նման կարծեցյալ ծրագրի զարգացում: Ուստի եւ «Արեւմուտքը» դիտել որպես քաղաքական հասկացություն այսպես միանշանակ, անկախ նրա «դրական» կամ «բացասական» կեցվածքից, ուղղակի անտակտ է նաեւ քաղաքական առումով, եւ անմիտ է: «Արեւմուտք» կոչվածը չի կարող դեմ լինել որեւէ երկրի կենսական շահերին եւ, ընդհակառակը, կողմ է յուրաքանչյուր ընտրական ինստիտուտի, որ երկրում էլ ձեւավորվի:

Այլ խնդիր է, որ տվյալ տարածաշրջանում իրականացվում է լոբբինգի քաղաքականություն, ընդ որում ինչպես ճյուղային (արդյունաբերության կառուցվածքի առումով), այնպես էլ ազգային: Օրինակ, նավթային լոբբիին զուգահեռ գործում է կուբայական օլիգարխիան: Ֆինանսների եւ քաղաքականության սերտաճման հետեւանքով ներկայումս արդեն որեւէ կայացած երկրի քաղաքական շրջանակներն ուղղակի անզոր են անտեսելու նման լոբբիների գոյությունը՝ լավագույն դեպքում փորձելով նրանց գործունեությունը համարժեցնել տվյալ երկրի պետական շահերին:

Բորիս Բերեզովսկին ԱՄՆ-ում ծեւավորված նավթային լոբբիի ներկայացուցիչն է եւ ՌԴ-ում նրա պաշտպանը: Նավթային լոբբին ներկայիս աշխարհի հզորագույն լծակներից է եւ Բորիս Բերեզովսկու «անվերջ վերադարձը» ՌԴ քաղաքական ասպարեզ բացատրվում է հենց այդ հանգամանքով: Նույն հանգամանքով է բացատրվում «ԼՈՒԿօյլի» «ներխուժումը» Ադրբեջան եւ Բերեզովսկուն իբրեւ հարեւան հանրապետության ընկեր եւ բարեկամ ճանաչելու առեղծվածը: Եվ քանի դեռ Ադրբեջանը հարցեր ունի Հայաստանի հետ, Բերեզովսկին ընկալվում է որպես «հակահայկական» դիրքորոշում ունեցող անձ: Ո՞րն է նավթային լոբբիի քաղաքականությունը մեր տարածաշրջանում: Ռուսաստանը եղել եւ մնում է աշխարհի թիվ մեկ երկիրը նավթային պաշարների առումով: Հայտնի է նաեւ, որ Ռուսաստանը կայսերական պետություն է իր քաղաքական հետաքրքրություններով եւ շահերով: Հետաքրքրություններ եւ շահեր, որոնք համընկնում են նաեւ արաբական աշխարհի մի զգալի մասի դիրքորոշման հետ: Սկզբունքորեն նույնը կարելի է ասել նաեւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության եւ մասամբ Չինաստանի մասին:

Ուժերի եւ հետաքրքրությունների նման դասավորության դեպքում, ուղղակի համընկնում են ԱՄՆ-ի քաղաքական շրջանակների եւ նավթային լոբբիի շահերը (Հիշեցնենք, որ ամերիկյան պրերիաները գրեթե ամբողջովին գտնվում են նավթա-վառելիքային պաշարների վրա, որոնք այսօր կոնսերվացված վիճակում են): Ուստի եւ անհրաժեշտ է դառնում մասնատել «նավթային լոբբիի» դեմ գոյացած քաղաքական հիշյալ կորիզը զանազան նավթուղիների եւ այլ ծրագրերի միջոցով:

Ծրագրերից գլխավորն, այսպես կոչված «Նոր մետաքսի ճանապարհն է», որի հեղինակն է ԱՄՆ-ի սենատոր Սեմ Բրաունբեկը: Ծրագիրը արժանացել է Նահանգների ղեկավարության հավանությանը, քանզի բխում է երկրի քաղաքական հետաքրքրություններից:

Ծրագրի գաղափարը եւ քաղաքական իմաստը ձեւակերպված է հստակ. միլիարդավոր դոլարների ներդրումային քաղաքականությամբ յուրացնել նախկին ԽՍՀՄ-ի հարավը՝ Կենտրոնական Ասիան, Անդրկովկասը, Ուկրաինան եւ Մոլդովան, կտրելով Ռուսաստանի ազդեցության ոլորտից: Պատահական չեն ուրվագծված նավթուղիների ճանապարհները. ով մեզ հետ է, նրա տարածքով էլ կանցնի նավթը:

Բորիս Բերեզովսկին այս ծրագրի իրականացնողներից է: Նրա նոր պաշտոնը էլ ավելի լայն հնարավորություններ է ընձեռում նավթային լոբբիին: Պատահական չէ, որ Բերեզովսկու պաշտոնը առաջարկել է Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման: Պատահական չէ, որ ՀՀ նախագահ Քոչարյանը դեմ է եղել այդ թեկնածությանը: Ինչո՞ւ...

Ժամանակին լրջորեն քննարկվում էր կասպիական նավթի ադրբեջանական հատվածի (սա էլ առանձին հարց է) արտահանումը Թուրքիա Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի տարածքով: Խոստացվելիք բարեկեցիկ եւ մարդավայել ապրելակերպի դիմաց պահանջվում էր հրաժարվել Լեռնային Ղարաբաղի խնդրից: Խնդիրը բնավ այն չէ, թե ո՞վ է լավը եւ բարին, իսկ ո՞վ է վատը եւ չարը: Հարցը ռազմավարական բնույթի է, իսկ պատմության վկայությամբ Ռուսաստանի քաղաքական շահերը, ավելի, քան որեւէ այլ գերպետության հետաքրքրությունները, արտահայտել են հայ ժողովրդի «հայաստանյան» հատվածի քաղաքական, տնտեսական եւ կենցաղային շահերը:

Այս առումով Բորիս Բերեզովսկին, որպես նավթային լոբբիի ներկայացուցիչ, [illegible] մարդ է, չի կարող իրականացնել հայանպաստ (պետականության եւ լուծելի խնդիրների համատեքստում) քաղաքականություն: Եվ եթե նրան հարցնես խնձորը կարմիր է, թե՞ կլոր, նա կպատասխանի կանաչ: Ոչ այնքան իսլամի, որքան դոլարի գույնով:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՁԱՅՆ

Թուրք լրագրողը դատապարտում է ցեղասպանության ժխտումը

Հայկական ցեղասպանությունը ժխտելու թուրքական «հաստ պատը» օրեցօր ավելի է քանդվում: Բացի մի շարք թուրք պատմաբաններից, որոնք հրապարակավ ընդունել են, որ օսմանյան թուրքերի կողմից իրոք հայերի ցեղասպանություն է կատարվել, թուրք հայտնի լրագրողներն այժմ պահանջում են կառավարությունից ճանաչել իրենց նախնիների ոճրագործությունները: Թուրքիայում մեծ հեղինակություն վայելող թերթերից «Հյուրրիյեթի» ապրիլի 4-ի համարում Հաղի Ուլունենգին անունով ճանաչված լրագրողը գրում է, որ անցյալի ոճրագործությունների համար ներողություն հայցելը կարող է միայն ավելացնել մարդու արժանապատվությունը: Բերելով ֆրանսիական դատարանի օրինակը, որ ապրիլի 2-ին Մորիս Պապոնին մեղավոր էր ճանաչել երկրորդ համաշխարհայինի ժամանակ հրեաներին ոչնչացնելու մեջ, նա բացատրել է, որ դրանով ֆրանսիացիները իրենց խիղճն են մաքրել եւ բարձրացրել արժանապատվությունը: Բարեբախտաբար, շարունակում է Ուլունենգինը, թուրքերը երկրորդ համաշխարհայինի ընթացքում չկրկնեցին իրենց նախորդների՝ իթթիհատականների սխալները: Բայց եթե նույնիսկ ճիշտ համարենք, որ երկու կողմերն էլ մեղավոր էին, թուրքերը ցավոք իրենք իրենց քննադատաբար չեն մոտեցել, նշում է նա, հատկապես 1915-ի տեղահանությունների եւ Թալեաթի ու նրա գործընկերների ոճիրների հարցում: Թուրք լրագրողը մեղադրել է թուրքերին, որ ընդունում են Օսմանյան կայսրության այն կողմերը, որոնք համապատասխանում են իրենց ներկա շահերին եւ մերժում նրանք՝ որոնք չեն համապատասխանում: «Մեր երկիրն իր տեղը չի գտնում (այս աշխարհում), որովհետեւ չի ընդունում իր մեղքերն ու սխալներն այնպես, ինչպես ընդունում է իր լավ արարքները, բոլոր կառավարություններն էլ սեւ բիծ ունեն իրենց անցյալում: Եթե ընդունեն այդ սխալները, արժանապատվությունը կորցնելու փոխարեն նրանք նրանով էլ ավելի հարգարժան: Այդ նկատառումներից է, որ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Քոլը հարգանքի տուրք է մատուցում ողջակիզման հրեա զոհերին: Դրանով է, որ գերմանական կառավարությունն իր անունն անբասիր է պահում միջազգային ատյաններում եւ ամենատարբեր մարմիններում: Հուսանք, որ մեր հերթն էլ կգա մի օր», լավատեսորեն եզրակացնում է Հաղի Ուլունենգինը:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Լարվածության նոր փուլ հնդկա-պակիստանյան հարաբերություններում

Հնդկաստանի եւ Պակիստանի միջեւ 1947 թ. Պակիստանի ստեղծման պահից ծագած սառը պատերազմը թեւակոխել է նոր փուլ: Երկու երկրները մինչեւ հիմա արդեն երեք անգամ պատերազմել են, իսկ այս տարվա ապրիլի 4-ին Պակիստանը փորձարկեց իր նոր հրթիռը «Գհաուրին»: Դա էլ ավելի սրեց լարվածությունը: Դելիի Պաշտպանության ու ռազմավարության վերլուծության ինստիտուտի տնօրեն Բրահմա Չելանիի կարծիքով, փորձարկումը խոշորագույն վտանգ է Հարավային Ասիայի խաղաղության համար:

Ի տարբերություն Պակիստանի փորձարկած նախորդ հրթիռների, «Գհաուրին» կարող է միջուկային լիցք կրել: 1500 կմ հեռահարության այդ հրթիռով հնարավոր է հարվածել Հնդկաստանի գրեթե բոլոր խոշոր քաղաքներին: Այդ հրթիռի հեռահարության պատճառով Հնդկաստանն ասես կորցրեց իր տարածքի մեծության ընձեռած առավելությունները:

Գրեթե սնանկացած, արդյունաբերական կամ գիտական պատշաճ հիմքից զուրկ Պակիստանը ինչպե՞ս կարողացավ նման զենք պատրաստել: Հնդկաստանը եւ ԱՄՆ-ը Չինաստանին մեղադրում են, որ նա Իսլամաբադին անհրաժեշտ տեխնոլոգիա է մատակարարել: Պեկինը փորձում է ժխտել, բայց դա քչերին է համոզում: «Գհաուրին» Պարսից ծոցի պատերազմում հայտնի դարձած խորհրդային «Սքադ» հրթիռների կատարելագործված տարբերակն է: Այս նոր հրթիռը գրեթե անհնար է ոչնչացնել թռիչքի պահին:

Փորձարկումից արդեն մի քանի օր առաջ ոմանք կանխագուշակում էին սպառազինությունների նոր մրցավազք: Իրոք, Պակիստանի միջուկային ծրագրի հեղինակ Աբդուլ Քադիր Խանը հայտարարեց, թե մշակվում է առավել կատարյալ հրթիռ «Գանձի», որի հեռահարությունը լինելու է 2000 կմ: Հնդկաստանի պատասխանը չուշացավ: Վերջին տվյալների համաձայն, Ռաջաստանի անապատում մայիսի 11-ին Հնդկաստանն իրականացրել է միանգամից երեք միջուկային փորձարկում:

Դելիում վերջերս իշխանության գլուխ անցած ազգայնական «Բհարաթիա ջանաթա» կուսակցության կոշտ գծի կողմնակիցներն առաջարկում են, որ Հնդկաստանը հռչակվի միջուկային տերություն: Մինչեւ օրս Հնդկաստանն ու Պակիստանը պաշտոնապես միջուկային «ակումբի» անդամներ չեն եւ պարտավոր չեն հարգել դրա կանոնները:

Արեւմուտքի եւ Արեւելքի սառը պատերազմը ենթարկվում էր որոշակի կանոնների. պետությունների ղեկավարները, Մոսկվայի եւ Վաշինգտոնի ուղղակի հեռախոսակապը, սպառազինությունների կրճատման պայմանագրերը զսպիչ դեր էին կատարում: Մինչդեռ Հարավային Ասիայում դա բացակայում է: Հնդկաստանը եւ Պակիստա-

նը հազվադեպ են բանակցում, իսկ գլխավոր կռվախնձոր Քաշմիրին առնչվող բանակցությունները վերջին ամիսներին ընդհատվել են: Փոխադարձ կասկածամտությունը գերիշխում է բոլոր մակարդակներում, եւ նույնիսկ առեւտուրը սահմանափակվում է միայն շաքարի առուվաճառքով: Ավտոճանապարհները փակ են, իսկ ինքնաթիռով կամ գնացքով մի երկրից մյուսն անցնողների համար գործում են հսկիչ անցակետեր, որպիսիք կային Բեռլինում 1989 թ. առաջ:

Հնդկաստանի հանդեպ անվստահությունը պակիստանցիների ազգային ինքնության կարեւորագույն բաղադրիչն է: Պակիստանը քայքայված է տնտեսական աննախադեպ ճգնաժամից եւ բզկտվում է մասնավորապես շիա եւ սուննի մահմեդականների էթնիկական ու կրոնական երկպառակություններից: Ամենահոռետեսները երկրում կանխագուշակում են արմատական իսլամիզմի վերելք եւ «երկրորդ Աֆղանստան»:

Ներկայումս Հարավային Ասիայում խաղարկվում է յուրօրինակ ռազմավարական շախմատ, որի գլխավոր մասնակիցներն են Պակիստանը, Հնդկաստանը, Չինաստանը եւ ԱՄՆ-ը: Պակիստանի վարչապետ Նավազ Շարիֆի համար «Գհաուրիի» փորձարկումը բազմաթիվ առավելություններ ունի: Նախ այն լռեցնում է ընդդիմախոսներին, որոնք նրան մեղադրում էին Հնդկաստանի հանդեպ թուլության մեջ: Բացի դրանից, փորձարկումը ԱՄՆ-ին ստիպում է ավելի շատ ներքաշվել տարածաշրջանի խնդիրների մեջ: Աֆղանստանի պատերազմում Իսլամաբադի «պատմական բարեկամ» Վաշինգտոնը տարածաշրջանից սկսեց կամաց-կամաց հեռանալ 90-ական թթ. սկզբներին, երբ Խորհրդային Միության փլուզումը որոշակի փոփոխություններ մտցրեց նրա աշխարհաքաղաքական շահերի մեջ: Եվ վերջապես, Պակիստանը սերտացնում է կապերը Չինաստանի հետ այդ մերձեցումն օգտագործելով ԱՄՆ-ի դեմ, նշում է «Էքսպրես» հանդեսը: Հնդկաստանի պես ԱՄՆ-ը եւս մտահոգված է Չինաստանի ազդեցության տարածումից: Վաշինգտոնը ձգտում է ձեռքից բաց չթողնել գրեթե 1 միլիարդանոց Հնդկաստանի հեռանկարային շուկան, որտեղ վիթխարի պահանջարկ կա մասնավորապես էներգետիկայի բնագավառում: Սակայն Դելին ցանկանում է պահպանել իր տնտեսական ու քաղաքական անկախությունը: Դեռ հայտնի չէ, թե Հարավային Ասիայում ինչով կավարտվի այս նոր խոշոր խաղը, որը հիշեցնում է 19-րդ դարում Կենտրոնական Ասիայում երկու կայսրությունների՝ Մեծ Բրիտանիայի եւ Ռուսաստանի ծավալած պայքարը: Հաստատ կարելի է ասել միայն, որ Հարավային Ասիայի ապագա իրադարձություններն անտարբեր չեն թողնի մոլորակի մնացյալ մասին:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՔԻՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Կոստան Զարյան. «Մեր դարը սահմանափակ քնարերգության դար չէ, տեղի է ունենում նոր մի քաոս»

«Եվ թափառեց, ավանդելով դռնեդուռ, հավերժական պատգամները մոռացված»

Ավ. Իսահակյան

Երեւանի համալսարանի հրատարակչությունը հայ նորագույն գրականության ամբիոնի որոշմամբ լույս է ընծայել Արծրուն Ավագյանի «Կոստան Զարյանի կյանքը եւ գործը» աշխատությունը։

Ուսումնասիրությունը ներկայացնում է հայ գրականության ամենաուշագրավ հեղինակներից մեկի Կոստան Զարյանի կյանքի եւ ստեղծագործության կարեւոր եւ նշանակալի փուլերը։ Նկատի առնելով գրողի ապրած աստանդական կյանքը եւ ստեղծագործական բարդ ուղին հեղինակը բազմաթիվ փաստերի եւ վկայությունների օգտագործմամբ տալիս է գրողի գեղագիտական հայացքների, պոեզիայի եւ արձակի ընդհանուր բնութագիրը, գնահատում նրա դերը հայ գրականության զարգացման գործում։ Բացի այդ, աշխատության մեջ ամփոփ կերպով ի մի է բերված Կոստան Զարյանի կենսագրական եւ ստեղծագործական ամբողջական դիմանկարը։

Ինչպես նշում է ներածության մեջ գրքի հեղինակը, XX դ. սկզբի հայ գրականության տաղանդավոր ներկայացուցիչներից մեկի Կոստան Զարյանի ստեղծագործությունը չէր կարող դուրս մնալ դարասկզբի ընթացիկ կյանքի առաջադրած խնդիրներից։ Ավելին, Զարյանի գրականությունը կյանքի հենց այդ անդուլ ընթացքի գեղարվեստական մարմնացումն ու խորացումն է, ինչի պատճառով էլ ունի ճանաչողական մեծ արժեք թե հայության ապրած ողբերգական իրադարձությունների եւ թե համաշխարհային մի շարք երեւույթների բացահայտման առումով։ Հիշենք, որ ինքը Կոստան Զարյանը գրել է. «Մեր դարը սահմանափակ քնարերգության դար չէ»։ Եվ ավելացնում, որ առավել ճշմարիտ կլիներ XX դարն անվանել էպիկական, քանի որ «տեղի է ունենում նոր մի քաոս»։

Պատահական չէ, նշում է ուսումնասիրության հեղինակ Ա. Ավագյանը, Կոստան Զարյանի սույն վավերումը, զի, իրապես, հիշյալ ժամանակափուլում ճշմարտությունը, արդարությունը, բարին, ազատությունը «սպանված թռչունների նման» իրենց թեւերը գետնին էին տարածել, ասպարեզը զիջելով բռնության, ազգային եւ մարդկային երեւելի կորուստներին։ Ուստի եւ պատահական չէ, որ Զարյան գրողի մտահոգությունն ամբողջովին ուղղված էր հայության կյանքին նոր բովանդակություն հաղորդելուն, զարգացման հեռանկարների մասնանշմանը, ժողովրդի գաղափարական ու մշակութային համախմբման հայրենասերի գործին։

Միանգամայն ճշմարտացի է գրքի հեղինակը, նշելով, որ Կոստան Զարյանի կյանքի ու գործի ուսումնասիրությունը կապված է մի շարք բարդությունների հետ. Իրապես, հայ գրականության [illegible]ակների թվում դժվար է մասնանշել մի երկրորդ անձնավորություն, որ այդպիսի աստանդական կյանքով ապրած լինի, այդքան շատ լեզուներով ստեղծագործած (հիշեցնենք մեր ընթերցողին, որ Կոստան Զարյանը տիրապետում եւ գրում էր մայրենիից բացի ֆրանսերեն, իտալերեն, ռուսերեն, իսպաներեն լեզուներով), այդքան իրարամերժ ու բազմաբնույթ տեսակետներ հայտնած եւ այդքան հին ու նոր գրական ուղղություններին փոփոխականորեն հարած։

Արդյոք պատահականություն է, որ Ավ. Ահարոնյանը բնութագրելով Կոստան Զարյանին, գրել է. «Նա չի պատկանում հին սերնդին եւ դուրս է նորերից, նա մեն-մենակ է»։

Ընթերցողին առավելապես պարզելու XX դ. հայ երեւելի մտավորականի կերպարը, խնդրո առարկա գրքի հեղինակ Արծրուն Ավագյանը նրբանկատորեն ամփոփում է. «Եթե Ավ. Ահարոնյանի բնորոշմանը ավելացնենք նաեւ այն, որ Կոստան Զարյանն իր բարդ բնավորությամբ, աշխարհաքաղաքացու իր ուրույն հայացքներով ու հարափոփոխ նվիրումներով քիչ ցանկալի մարդ էր թե յուրայինների եւ թե օտարների համար, իսկ կուսակցական-գաղափարական տեսակետից ուղղակի մեծ հոգս, թերեւս պարզ կլինի, թե ինչու տասնամյակներ շարունակ լռության է մատնվել նրա անունը։ Իսկ եթե խոսել են, ապա շատ հաճախ քննադատաբար եւ միտումնալից, երբեմն էլ ծայրահեղ գնահատումներով, համարելով նրան մեկ «դասական գրող ու միջակ ստեղծագործող, ավելորդ աղմուկ հանող ու շռնդալից դյուցազներգակ, մեծ խորհուրդ որոնող, հայ նոր գրականության եւ արմենական ոգիին մեծագույն շեփոր», մեկ «հայ գրականության գագաթներից մեկը», մեկ «գիսակ» եւ այլն։

Հատկանշական է, որ գրողի մասին իրարամերժ կարծիքներ են հայտնել նաեւ արեւմտահայ գրական դեմքեր, դրանց թվում Հակոբ Օշականը, Վահան Թեքեյանը եւ այլք։

Սույն գրքի ուսումնասիրության ծիրում արժեքավոր է ընթերցողին ներկայացվող ժամանակի առաջավոր հայ մտավորականությանը բնորոշ պատկերը։ Այսպես հեղինակը հիշեցնում է, որ երեսունական թվականներին խոսելով Զարյանի եւ Սիամանթոյի մասին Ավետիս Ահարոնյանը գրել է. «Երկար ժամանակ ոչ մի քաջալերություն, ոչ մի գովք, ոչ մի օգնություն չէ եղած նրանց ասելիքը շոյելու։ Անապատի չոր, անջրդի առապարների վրա ընկած եղեւնու սերմի պես նրանք հրաշքով հասակ են նետել ու բարձրացել խորշակների ու չարաշունչ մրրիկների տակ։ Ոչնչով պարտական չեն աշխարհին»։

Իրապես, սփյուռքահայ մտավորականի մասին ընդհանրական վիճակն էր սա, որի մասին ժամանակին ոչ պակաս պատկերավոր ասել էր Հակոբ Օշականը. «Սփյուռքի ամենեն սեւ եւ դժբախտ գործավորը բանաստեղծն է»։

Ընթերցողին առաջարկված Արծրուն Ավագյանի գրքում մեծապես ուշադրության արժանի եզրահանգում է արված այն մասին, թե հայ գրականության տաղանդավոր ներկայացուցիչներից մեկի Կ. Զարյանի ստեղծագործական կյանքի հիմնական շրջափուլերը առավելապես կապված են սփյուռքի հետ, թեեւ ինքը գրողը, նույնքան արեւելահայ էր, որքան եւ սփյուռքահայ։ Իր կյանքով, գրում է հեղինակը, իր գործով, Զարյանը գալիս է ապացուցելու, որ գոյություն ունի մի ժողովուրդ եւ մի գրականություն, ժխտելով այն տարածված տեսակետը, թե հայրենիքից դուրս ստեղծված գրականությունը ոչ թե երկրի, այլ գաղութի գրականություն է։

«Կոստան Զարյանի կյանքը», «Գեղագետ տեսաբանն ու քննադատը», «Պոեզիան», «Արձակը» գրքի գլուխներում հեղինակը Արծրուն Ավագյանը խորամուխ եւ յուրատիպ վերլուծության է մատնում Կ. Զարյանի ժամանակը, մտավորական գրողի կյանքի եւ ստեղծագործության երեւելի շրջափուլերը, աշխարհայացքը, ստեղծագործական հավատամքը, ոճը։ Առավել սրտաշահ է եւ գնահատանքի արժանի հեղինակի՝ ուսումնասիրության առարկայի հանդեպ տածած մարդկային խոր ակնածանքը, գիտական ուսումնասիրության բազմածիր ընդգրկումը, գրողին նախ եւ առաջ որպես մեծ անհատ, մտավորական արժեւորելու ազնիվ միտումը։

«Չեմ կարծում, գրել է Զարյանը իր գործերից մեկում, որ որեւէ մեկը մի օր կարդա այս տողերը։ Նրանք գրված չեն ուրիշների համար... Սակայն, եթե մի օր այս էջերը ընկնեն խելացի ու բանիմաց մեկ մարդու ձեռքը, եւ նա համբերություն ունենա եւ ուզենա հասկանալ մեկին, որ կրել է կյանքի հանդեպ հոգեկան ու մտային բոլոր պատասխանատվությունները, թող նա իմանա, որ բոլոր այս տողերի տակ թաքնված են ամենօրյա դառը, մտրակող եւ նույնիսկ սպանիչ դեպքեր, որոնցից ճիգ եմ անում հեռանալ, անջատվել հանուն ուրիշ գերագույն հանդիպումների եւ միացումների»։

Արդ ուշագրավ եւ գնահատելի փաստ է, որ Զարյանի «տողերը» ոչ միայն «կարդացել է որեւէ մեկը», այլ իր գիտական հետազոտությունների ողջ մի փուլ է ընծայել հայ մեծանուն գրողի կյանքի եւ ստեղծագործության ուսումնասիրությանը, նրա ոգեղեն եւ լուսավոր ժառանգությունը մեզ հոգեւոր հաց բաժին անելու համար։

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

Աբստրակտ նկարների նոր ցուցահանդես

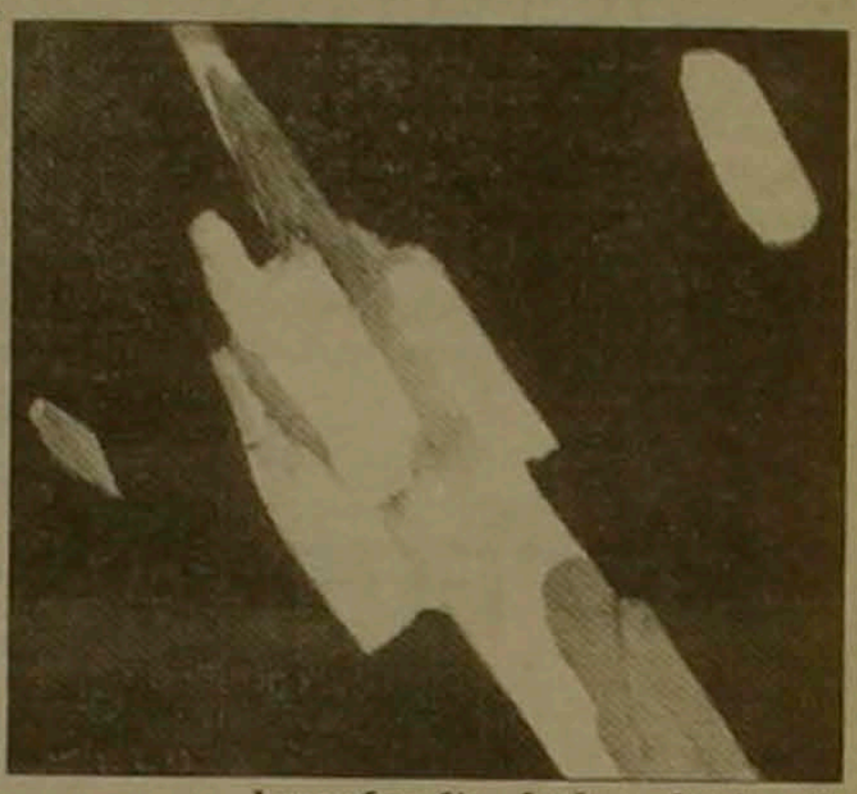

Չարլի Խաչատուրյան գալերիում մայիսի 12-ին բացվեց Սեյրան Խաթլամաջյանի, Վահան Ռոմելյանի եւ Էդուարդ Խարազյանի աբստրակցիաների ցուցահանդեսը։

Դարասկզբին առաջացած աբստրակցիոնիզմը եղավ հավաստելու, որ գույների եւ գծերի միջոցով ազդելու, հոգեվիճակ ստեղծելու եւ ինչ-որ բան ասելու համար պարտադիր չէ կոնկրետ որեւէ բան նկարել։ Դասական նկարչությունից հեռանալու նպատակ ունենալով հանդերձ, Կանդինսկու նկարներն իրենց էությամբ այնքան էլ հեռու չեն Ռեմբրանդտի եւ Վան Գոգի նկարներից...

Չարլի Խաչատուրյան ցուցասրահում ներկայացված են Սեյրան Խաթլամաջյանի վերջին շրջանի գործերը։ Նա ժամանակակից եզակի այն աբստրակցիոնիստներից էր, որը նկարել գիտեր։ Նրա կտավների տաք գույների սիմֆոնիան դիտողի հոգին լցնում է պայծառությամբ եւ լավատեսությամբ։ Տաք գույներով պատկերված «Երկունք» կտավը նոր կյանքի եւ պայքարի զգացողություն է առաջացնում, որին հաջորդում է մյուս կտավը, որը նույնպես «Երկունք» է, սակայն որից հանգստություն է հորդում։ Արմատներով անեցի Սեյրան Խաթլամաջյանի միտքը անընդհատ պտտվում էր Միքայել Նալբանդյանի, Գամառ Քաթիպայի գաղափարների շուրջը եւ երազում էր մաքուր գույներով արտահայտել նրանց եւ հայ մշակույթի, գրականության մյուս նշանավոր գործիչների երազանքը՝ ազատ երկրի, ազատ հասարակության մասին։ Նա՝ մեծ ջանքեր գործադրեց, որպեսզի երրորդ հանրապետությունը ժառանգի առաջին հանրապետության զինանշանը։

Վահան Ռոմելյանը հիշեցնում է ամերիկյան աբստրակցիոնիստներին, նրա կտավները ենթադրում են մեծ էներգիա, շարժում, արագություն...

Էդուարդ Խարազյանը թեեւ օգտվում է հին քրիստոնեական արվեստից, սակայն այդ բոլորը ներկայացնում է ժամանակակից գեղագիտական տեսանկյունով։

Ա. Ա.

ԱՄՆ

Հոլիվուդում իշխանություն են սիրում եւ նեղացնում են կանանց

«Premier» ամսագրի մայիսի համարում հրապարակվել են Հոլիվուդի հարյուր ազդեցիկ մարդկանց անունները։ Ցուցակում ընդգրկվել են կինոընկերությունների տնօրեններ, պրոդյուսերներ, ռեժիսորներ եւ դերասաններ։ Ըստ այդ ամսագրի, ամենահնազանդները եւ հետեւաբար ցուցակում առաջինը «Ուոլտ Դիսնեյ» ընկերության սեփականատեր Մայքլ Էյզներն է։ Թեեւ վերջին ժամանակներում այս ընկերությունը ոչ մի լավ ֆիլմ չի նկարահանել, այնուամենայնիվ, Էյզներին հաջողվում է փող սարքել գրեթե ոչնչից։ Նախկինում ձեռք բերված հեղինակության շնորհիվ նա միայն վերջին 1-2 տարում 106 «Դիսնեյ Լենդ» խանութ է բացել ողջ աշխարհում։ Ըստ «Պրեմիերի», Էյզների միակ թերությունն իշխանությունը որեւէ մեկի հետ կիսելու անընդունակությունն է։ Աստիճանաբար լավագույն եռյակին է մոտենում Ստիվեն Սպիլբերգը։ Անցած տարի նա վեցերորդն էր, այժմ՝ չորրորդը, չնայած «Յուրայի ժամանակաշրջանի զբոսայգի» ֆիլմի տեսավարձույթի ռեկորդները բարձացվեցին Ջեյմս Կամերոնի «Տիտանիկի» կողմից։ Ինքը՝ Կամերոնը, «Տիտանիկի» հաջողությունից հետո երեսունից տեղափոխվեց իններորդ հորիզոնական։ Ամենաազդեցիկների տասնյակում մեկ դերասան է՝ Թոմ Կրուզը, որն ամենաքիչը 20 մլն դոլար է ստանում մեկ ֆիլմի համար։ Իսկ նրա կինը՝ ավստրալացի դերասանուհի Նիկոլ Քիդմանը հարյուրյակում տեղ չի գտել։ Առհասարակ ցուցակում կանայք շատ քիչ են, ընդամենը վեց։ Նեղացնում են նրանց Հոլիվուդում։ Լավագույնը Ջոդի Ֆոստերն է՝ միայն քառասուներորդ հորիզոնական։ Ֆոստերին անմիջապես հետեւում է Ջուլիա Ռոբերտսը, իսկ մյուս կանայք առաջին հարյուրի վերջին տեղերում են։ Զորորինակ, Շերոն Ստոունին առհասարակ տեղ չեն տվել։ Այս տարվա ընթացքում ամենից աչքի ընկածն, անշուշտ, Լեոնարդո դի Կապրիոն է։ Մեկ տարի առաջ նրան նույնիսկ չէին հիշում, այժմ նա 25-րդն է։ Իսկ ահա տեսաֆիլմերի հերոսները՝ Շվարցենեգերը եւ Ստալոնեն, ոչ ոքի այլեւս հետաքրքիր չեն։ Նրանց արժեքները տարեցտարի իջնում են ու իջնում։ Առնոլդն այժմ 63-րդն է, իսկ Ռեմբո-Սիլվեստրին սպառնում է բարձրագույն խմբին հրաժեշտ տալը։ Նրա տեղը 98-ն է։

ԱՐ. Մ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Բացվեց «Ազգային ոգու վերածնունդ» ցուցահանդեսը

Մայիսի 13-ին, Հայաստանի Ազգային գրադարանի ցուցասրահում բացվեց գրադարանի տնօրենության ու Հայ Ազգայնական դաշինքի համատեղ կազմակերպած «Ազգային ոգու վերածնունդ. 20-30-ական թթ.» վերնագրով ցուցահանդեսը։ Ցուցադրված են այս դարի 20-30-ական թթ.-ին սփյուռքում առաջ եկած ազգայնական հոսանքների՝ ցեղակրոնության, տարոնականության, «Մարտկոցական» շարժման, ու ազգայնական գաղափարախոսներ Գարեգին Նժդեհի, Հայկ Ասատրյանի, Շահան Նաթալիի եւ այլոց վերաբերյալ գրքեր ու մամուլ։ Ցուցանմուշների շարքում են եզակի ու հազվագյուտ նյութեր։

Ցուցահանդեսի բացմանը ելույթ ունեցան Հայաստանի Ազգային գրադարանի տնօրեն Գեւորգ Տեր-Վարդանյանը, Հայ Ազգայնական դաշինքի ներկայացուցիչ Մուշեղ Լալայանը եւ Լեզվի տեսչության նախկին պետ Վալերի Միրզոյանը։ Նրանք ներկայացրին այդ շարժումների առաջացման դրդապատճառները, արժեւորեցին դրանց դերը ազգապահպանման ու սփյուռքահայությանը Հայ դատին կապված պահելու գործում եւ կոչ ուղղեցին այսօր եւս օգտվել ազգայնական գաղափարախոսների գաղափարական եւ լեզվական ժառանգությունից, միաժամանակ անհրաժեշտ գտնելով հայ հասարակության ազգային գաղափարախոսությամբ դաստիարակելը այսօր։

Ցուցահանդեսը շարունակվելու է մինչեւ շաբաթվերջ։

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական երկրների առաջնություններում

Եվրոպական շատ երկրներում, որտեղ առաջնությունները անցկացվում են աշուն-գարուն մրցակարգով, ֆուտբոլային մրցաշարերը կամ մոտեցել են ավարտին, կամ էլ արդեն ավարտվել են։ Աշխարհամասի երեք խոշոր ֆուտբոլային տերությունների ավարտված առաջնությունների արդյունքները այսօր ներկայացնում ենք մարզասերների ուշադրությանը։

Գերմանիա

Երկրի առաջնության բոլոր մեդալակիր թիմերը որոշվեցին նախավերջին տուրում։ Ամբողջ մրցաշրջանում ընթացող «Կայզերսլաութեռն» եւ «Բավարիա» թիմերի մրցակցությունն ավարտվեց առաջինի հաղթանակով։ Գերմանական ֆուտբոլի պատմության մեջ առաջին անգամ բարձրագույն խումբ մտած թիմը նվաճեց երկրի չեմպիոնի կոչումը։ Բազում մրցանակներ շահած Մյունխենի «Բավարիան» երկրորդ տեղում է։ Ի դեպ, վերջին տուրում թիմը 4-0 հաշվով ջախջախեց մեկ այլ հանրահայտ թիմի՝ Դորտմունդի «Բորուսիային»։ Չեմպիոնների լիգայի խաղարկությունում «Կայզերսլաութեռնից» եւ «Բավարիայից» բացի Գերմանիան կներկայացնի նաեւ Լեւերկուզենի «Բայերը»։

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Կեյզեր.	34	19	11	4	63-39	68
2. Բավար.	34	19	9	6	69-37	66
3. Բայեր	34	14	13	7	65-39	55
4. Շտուտգ.	34	14	10	10	55-49	52
5. Շալ.-04	34	13	13	8	38-32	52
6. Գանզա	34	14	9	11	54-46	51
7. Վերդեր	34	14	8	12	43-47	50
8. Դույսբ.	34	11	11	12	43-44	44
9. Համբ.	34	11	11	12	38-46	44
10. Բոր.Դ.	34	11	10	13	57-55	43
11. Գերտա	34	12	7	15	41-53	43
12. Բոխում	34	11	8	15	41-49	41
13. Մյ.1860	34	11	8	15	43-54	41
14. Վոլֆս.	34	11	6	7	38-54	39
15. Բոր.Մ.	34	9	11	14	54-59	38
16. Կարլս.	34	9	11	14	48-60	38
17. Քյոլն	34	10	6	18	49-63	36
18. Արմին.	34	8	8	18	43-56	32

Ռմբարկուներ. Կիրստեն («Բայեր») 22 գոլ, Մարշալ («Կայզերսլաութեռն») 21, Շապյուիզա («Բորուսիա»), Պրեեց («Հերտա») 14-ական գոլ։

Անգլիա

Այս երկրի առաջնությունում եւս հաղթողների ճոյակը պարզ դարձավ նախապես։ Առաջնության միջնամասում մրցակիցներից բավականին պոկված «Մանչեսթեր Յունայթեդն» այնուամենայնիվ տեղի տվեց, եւ նրանից առաջ անցնելով չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Լոնդոնի «Արսենալը»։ Այս երկու թիմերը, ինչպես նաեւ բրոնզե մրցանակակիր «Լիվերպուլը», հանդես կգան Չեմպիոնների լիգայում։

Մեծ անհամբերությամբ է սպասվում մայիսի 16-ին կայանալիք Անգլիայի գավաթի եզրափակիչ խաղը, որտեղ կհանդիպեն «Արսենալ» եւ «Բլեքբեռն» թիմերը։ Ի դեպ, մասնագետները կողմերի հնարավորությունները հավասար են գնահատում։

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արսենալ	38	23	9	6	68-33	78
2. Մանչես.	38	23	8	7	73-26	77
3. Լիվերպ.	38	18	11	9	68-42	65
4. Չելսի	38	20	3	15	71-43	63
5. Լիդս	38	17	8	13	57-46	59
6. Բլեքբ.	38	16	10	12	57-52	58
7. Աստ.Վիլ.	38	17	6	15	49-48	57
8. Վ. Հեմ	38	16	8	14	56-57	56
9. Դերբի	38	16	7	15	51-49	55
10. Լեսթեր	38	13	14	11	51-41	53
11. Քովենթ.	38	12	16	10	46-44	51
12. Սաութհ.	38	14	6	18	50-55	48
13. Նյուկաս.	38	11	11	16	35-44	44
14. Տոտտեն.	38	11	11	16	44-56	44
15. Ուիմբլդ.	38	10	14	14	34-46	44
16. Շեֆիլդ	38	12	8	18	52-67	44
17. Էվերտոն	38	9	13	16	41-56	40
18. Բոլթոն	38	8	13	16	41-61	40
19. Բարնսլի	38	10	5	23	37-82	35
20. Քր.Պալ.	38	8	9	21	37-71	33

Ռմբարկուներ. Դաբլին («Քովենթրի»), Սաթթոն («Բլեքբեռն»), Օուեն («Լիվերպուլ») 18-ական գոլ։

Ֆրանսիա

Այստեղ արդեն երկրի չեմպիոնի կոչման համար սուր պայքարը շարունակվեց մինչեւ առաջնության վերջին տուրը։ Մինչ այդ 7 անընդմեջ հաղթանակ տարած «Լանսին» բավարարում էր նաեւ ոչ-ոքին, եւ թիմը հասավ իր նպատակին 1-1 ավարտելով «Օսերի» հետ խաղը։ Նույնքան միավոր վաստակեց նաեւ «Մեցը», սակայն «Լանսի» գնդակների տարբերությունն ավելի լավ էր, եւ նա էլ առաջին անգամ նվաճեց Ֆրանսիայի չեմպիոնի կոչումը։

Ավելացնենք, որ դրանից մի քանի օր առաջ երկրի գավաթի խաղարկությունում արդեն չեմպիոնը մրցանակը զիջել էր «Պարի Սեն Ժերմեն» թիմին։

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լանս	34	21	5	8	55-30	68
2. Մեց	34	20	8	6	48-28	68
3. Մոն.	34	18	5	11	51-33	59
4. Մարսել	34	16	9	9	47-27	57
5. Բորդո	34	15	11	8	49-41	56
6. Լիոն	34	16	5	13	39-37	53
7. Օսեր	34	14	9	11	55-45	51
8. ՊՍԺ	34	14	8	12	43-35	50
9. Բաստ.	34	13	11	10	36-31	50
10. Գավր	34	10	14	10	38-35	44
11. Նանթ	34	11	8	15	35-41	41
12. Մոնպ.	34	10	11	13	32-42	41
13. Ստրաս.	34	9	10	15	39-43	37
14. Ռեննի	34	9	9	16	36-48	36
15. Տուլ.	34	9	9	16	26-46	36
16. Գենգ.	34	9	8	17	30-42	35
17. Կանն	34	7	7	20	32-59	28
18. Շատոր	34	8	7	19	31-59	31

Ռմբարկուներ. Գիվարկ («Օսեր») 21 գոլ, Տրեզեգե («Մոնակո») 18, Իկպեբա («Մոնակո») 16 գոլ։

Թենիսի խաղադաշտերում

Հռոմում անցկացվում է «Սուպեր-9» շարքի խոշոր մրցաշար Իտալիայի բաց առաջնությունը, որին մասնակցում են աշխարհի համարյա բոլոր ուժեղագույն թենիսիստները։

Մրցաշարը հաղթանակով սկսեց աշխարհի թիվ 1 ռակետ Փիթ Սամփրասը (ԱՄՆ)։ Նա 7-6, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց Թոմաս Էնկվիսթին (Շվեդիա)։ Սակայն խաղից հետո Սամփրասը լրագրողներին հայտարարեց, որ ինքը կորցրել է նախկին թեթեւությունը եւ հաղթանակն իրեն մեծ դժվարությամբ տրվեց։ Մրցաշարի մեկնարկում Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան) հաղթեց Թոմաս Յոհանսոնին (Շվեդիա)՝ 7-6, 6-2, Ռիխարդ Կրայչեկը (Հոլանդիա) Մարկ Ֆիլիպուսիսին (Ավստրալիա) 5-7, 7-6, 6-1, Մայքլ Չանգը (ԱՄՆ) Անդրեյ Մեդվեդեւին (Ուկրաինա) 6-2, 4-6, 6-3։ Գրանցվեցին նաեւ բավականին անակնկալ արդյունքներ։ Շատ անսպասելի էր աշխարհի ուժեղագույնների ռեյտինգային ցուցակի երկրորդ թենիսիստ Պետր Կորդայի (Չեխիա) պարտությունը Իշամ Արազիից (Մարոկկո) 2-6, 4-6 հաշվով։ Պարտություն կրեցին եւ հետագա պայքարից դուրս մնացին նաեւ ուժեղագույնների առաջին տասնյակի խաղացողներ Գրեգ Ռուսեդսկին (Անգլիա), Պատրիկ Ռաֆթերը (Ավստրալիա), Յոնաս Բյորկմանը (Շվեդիա)։ Նրանք տանուլ տվեցին համապատասխանաբար Բոգդան Ուլիգրիխին (Չեխիա), Սիենգ Շալկենին (Հոլանդիա), Դե Վուլֆին (Բելգիա)։ Ինչպես երեւում է, համաշխարհային դասակարգման ցուցակում լուրջ փոփոխություններ են հնարավոր։

Մայիսի 25-ից հունիսի 7-ը կանցկացվի պրոֆեսիոնալ թենիսիստների միության «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարի երկրորդ մրցաշարը Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը։ Փարիզի նշանավոր «Ռոլան Գառոս» խաղադաշտերում պայքարի մեջ կմտնեն աշխարհի բոլոր ուժեղագույն թենիսիստները։

Այդ հեղինակավոր մրցումներին են նախապատրաստվում նաեւ մեր երկու հայրենակիցները՝ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Անդրե Աղասին եւ երեւանցի Սարգիս Սարգսյանը։ Այժմ նրանք համատեղ մարզումներ են անցկացնում ԱՄՆ-ի Լաս Վեգասի խաղադաշտերում։ Անցյալ տարվա կտրուկ նահանջից հետո Աղասին հետագայում հաջող հանդես եկավ մի շարք մրցաշարերում եւ նոր հաջողությունների դեպքում կարող է տեղ գրավել ուժեղագույնների տասնյակում։ Ի տարբերություն նրա, այս տարվա առաջին ամիսների ընթացքում Սարգսյանն անհաջող է խաղում եւ համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 75-րդ տեղում է։

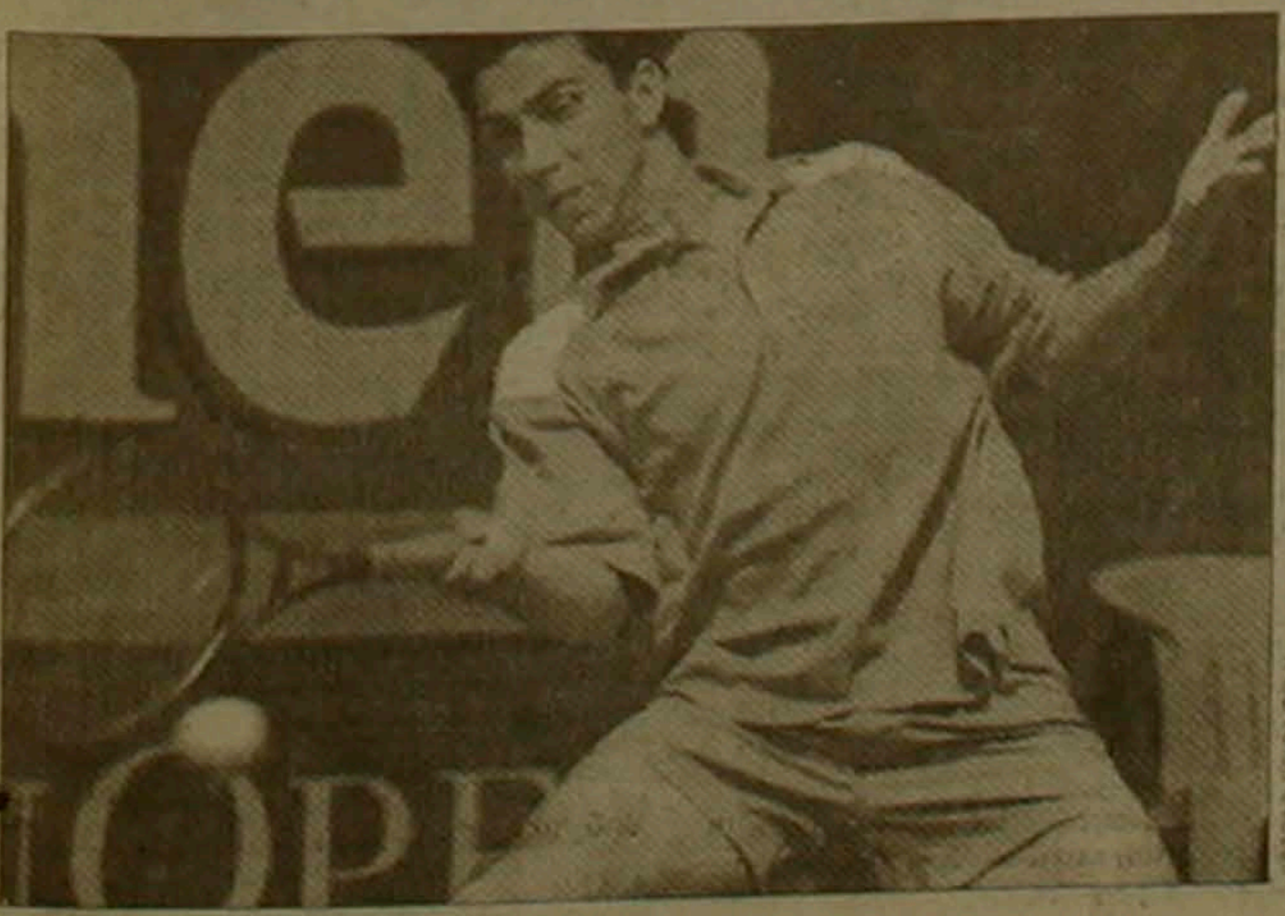

ՇԱԽՄԱՏ

Նվիրված էր Հաղթանակի օրվան

Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տան եւ վետերան շախմատիստների խորհրդի նախաձեռնությամբ ՀՇԿՏ-ում անցկացվեց վետերան շախմատիստների մրցաշար, որը նվիրված էր Հաղթանակի օրվան։

Բավականին հետաքրքիր էր խաղակարգը։ Մրցումների 46 մասնակիցները մրցեցին շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով անցկացված մրցաշարում։ Սակայն մրցակիցները իրար հետ յուրաքանչյուր տուրում ոչ թե մեկ, այլ 3 պարտիա էին խաղում՝ յուրաքանչյուրին 30-ական, 15-ական եւ 5-ական րոպե ժամանակով։ Հաճելի է նշել, որ կազմակերպիչները, հովանավորները շուրջ մեկ տասնյակի հասնող մրցանակներ էին սահմանել աչքի ընկած մասնակիցների համար։

21 հնարավորից վաստակելով 16,5 միավոր՝ հաղթողի կոչումը նվաճեց Հայաստանի բազմակի չեմպիոն Էդուարդ Մնացականյանը։ Նրանից 2-ական միավոր պակաս վաստակեցին Ռոբերտ Բունիաթյանը, Աշոտ Ավետիսյանը եւ Մարտին Սահակյանը, որոնք բաժանեցին 2-4-րդ տեղերը։

Մրցանակների արժանացան նաեւ 60 տարեկանից բարձր մասնակից շախմատիստներից լավագույն արդյունք ցույց տված Մուրադ Վարժապետյանը եւ Լավրենտի Ղարիբյանը։

Բուռն ծափահարությունների ներքո հատուկ մրցանակ հանձնվեց մրցաշարի ավագագույն շախմատիստ, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից Վարդգես Մուրադյանին։

ԹԻԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օդաչուների հիշատակի մրցումներ

Երեւանում անցկացվեց ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության ջրային մարզաձեւերի օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական մարզադպրոցի բայդարկա եւ կանոե մրցաձեւերի բաց առաջնությունը։ Այն նվիրված էր Արցախի համար զոհված հայ օդաչուների հիշատակին։ Մրցումների հովանավորն էր «Արարատ-ավիա» փակ բաժնետիրական ընկերությունը։ Առաջնությունում, որտեղ հանդես եկան Երեւանի, Սեւանի եւ Հրազդանի շուրջ 100 թիավարողներ, տարբեր տարիքային խմբերում հաղթողներ դարձան Հայկ Հովսեփյանը, Արմեն Սիմոնյանը, Քրիստինե Մկրտչյանը, Արման Քոսոյանը, Գեւորգ Ասմարյանը, Արամ Անդրեասյանը, Արման Միրզոյանը։

ՀՈԿԵՅ

Երկուսում էլ՝ 4-1 հաշիվ

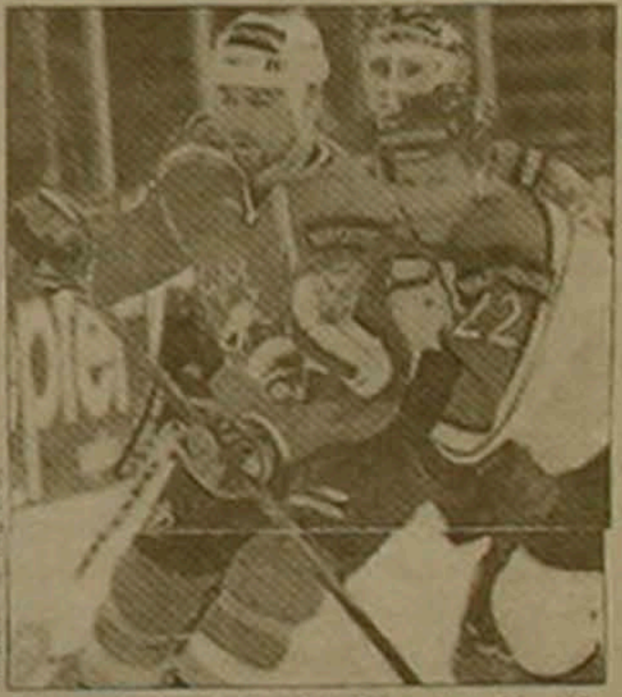

Շվեյցարիայի Ցյուրիխ եւ Բազել քաղաքներում անցկացվող աշխարհի առաջնությունը մոտեցել է ավարտին։ Տեղի ունեցան կիսաեզրափակիչ փուլի առաջին հանդիպումները, եւ հետաքրքիր է, որ երկու խաղերն էլ ընթացան միեւնույն «սցենարով» ու ավարտվեցին միեւնույն հաշվով։

Շվեդիայի եւ առաջնությունում խոշոր անակնկալի հեղինակ Շվեյցարիայի հավաքականների հանդիպման ժամանակ ավելի փորձառու շվեդները հաշիվը հեշտությամբ բացեցին։ Սակայն դաշտի տերերը խփեցին պատասխան գոլը, եւ հաշիվը երկար ժամանակ հավասար էր։ Այնուհետեւ առավելությունը վերջնականապես անցավ Շվեդիայի հոկեյիստներին, որոնք հաշիվը դարձրեցին 3-1։ Իսկ վերջին գոլը Շվեյցարիայի թիմի դարպասում գրանցվեց, երբ նրանք դարպասապահին փոխարինել էին 6-րդ խաղացողով։ Այս խաղում շվեդներից հատկապես աչքի ընկան NHL-ում հանդես եկող Պետեր Ֆորսբերգը եւ Մաts Սունդինը։

Նույնպես 4-1 հաշիվ գրանցվեց Ֆինլանդիա-Չեխիա հանդիպման ժամանակ։ Երեւում է, մրցաշարի ավարտին չեխ հոկեյիստները հոգնել են։ Նրանք ամբողջ խաղի ընթացքում համառորեն պայքարում էին, սակայն մրցակիցներն այս անգամ ավելի ուժեղ գտնվեցին։ Իրոք, Ֆինլանդիայի հավաքականը բարձր մակարդակով անցկացրեց հանդիպումը եւ արժանի հաղթանակ տարավ։ Կիսաեզրափակիչ փուլի՝ այս երկու զույգերի միջեւ պատասխան հանդիպումները կանցկացվեն այսօր։

ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1

Կրկին Հակինենը եւ Կուլթհարդը

Բարսելոնի մրցարշավարանում անցկացվեց «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմեքենաների աշխարհի առաջնության հերթական՝ 5-րդ փուլը։

Կրկին իրենց հավասարը չունեցան առաջատարները՝ «Մակլարեն-Մերսեդես» թիմի արշավորդները Միկա Հակկինենը (Ֆինլանդիա) եւ Դեւիդ Կուլթհարդը (Մեծ Բրիտանիա)։ Իսպանիայի Մեծ մրցանակի խաղարկությունում հաղթող դարձավ Մյակինենը, որը 65 շրջանն անցավ 1 ժամ 33 րոպե 37,621 վայրկյանում։ Նրան է պատկանում նաեւ մեկ շրջանը հաղթահարելու լավագույն արդյունքը։ Երկրորդ տեղը գրավեց Կուլթհարդը։ Աշխարհի կրկնակի չեմպիոն, «Ֆեռարի» թիմի ներկայացուցիչ Միխայել Շումախերը երրորդ տեղում է։

Հինգ փուլից հետո ընդհանուր հաշվարկում առջեւում են Միկա Հակկինենը, Դեւիդ Կուլթհարդը եւ Միխայել Շումախերը։

Աշխարհի առաջնության 6-րդ փուլը՝ Մոնակոյի Մեծ մրցանակի խաղարկությունը, կանցկացվի մայիսի 24-ին։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ֆրանսիական դասագրքի սխալները նկատվել են մեծ ուշացումով

Գրքի խմբագիրը ներողություն է խնդրել հայերից

«Ազգը» արդեն տեղեկացրել է ֆրանսիական լիցեյների ավարտական դասարանների համար նախատեսված աշխարհագրության դասագրքում տեղ գտած կոպիտ սխալների եւ վրիպակների մասին: Փարիզում լույս տեսնող ՀԲԸՄ տեղեկագիրը հաղորդել է, որ գրքի պատասխանատու խմբագիր, «Նաթան» հրատարակչության աշխատակից Ժան-Ռոբեր Պիտը ֆրանսահայ մամուլին հասցեագրած նամակում հայերից ներողություն է խնդրել խեղաթյուրումների համար: Դասագրքում Հայաստանի եւ հայերի հետ կապված ամենակոպիտ խեղաթյուրումը 65-րդ էջի քարտեզն է, որտեղ Հայաստանը ներկայացված է որպես մահմեդական երկիր: Քարտեզի համար չգիտես ինչու հիմք էր ընդունվել «Մոնդ» օրաթերթի 1994 թ. հոկտեմբերի 13-ի հավելվածը: «Բայց դա բնավ չի մեղմացնում մեր սխալը, քանզի մշակման ու գունավորման համար դասագրքի քարտեզագիրներին հանձնվելուց առաջ «Մոնդի» քարտեզը պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրվեր», խոստովանում է Ժ. Ռ. Պիտը: Ցավալի է, որ խեղաթյուրումները չեն նկատվել դասագրքի առաջին հրատարակության մեջ, այսինքն 1995 թ., երբ հնարավոր կլիներ ուղղել սխալները: Դա վկայում է, որ գրքի քարտեզները պատշաճ կերպով չեն ուսումնասիրվել, այդ թվում հայ ուսուցիչների կողմից, որոնք կարող էին անմիջապես ահազանգել հրատարակչին: Մնում է մխիթարվել թերեւս նրանով, որ քանիցս վերահրատարակված աշխարհագրության այդ դասագիրքն այսուհետեւ ուժը կորցրած է համարվելու, քանի որ 1998-99 թթ. ուսումնական տարվանից ծրագրերը փոփոխվում են:

Հավելյալ տեղեկություններ ենք քաղում «Մոնդ» օրաթերթի ԱՊՀ երկրների գծով պատասխանատու Մարի Ժեգոյի եւ **«Ազգի»** թղթակից Արմինե Ազիզյանի ճեպազրույցից: Մարի Ժեգոն «Մոնդի» կոպիտ վրիպումը համարում է աններելի սխալ, քանի որ 1994 թ. հոկտեմբերի 13-ի «Իսլամը Ֆրանսիայում» հավելվածը պատրաստվել է նախօրոք եւ ստուգման ու ճշգրտումների համար լրագրողները բավական ժամանակ են ունեցել: Ինքը Մարի Ժեգոն այն ժամանակ գտնվում էր Մոսկվայում եւ չի մասնակցել հավելվածի հրատարակմանը: Նա դատապարտում է այն լրագրողների աշխատանքը, որոնք հաճախ թեթեւամտորեն են վերաբերվում տեղեկատվությանը: Այժմ դժվար է գտնել «Մոնդում» տպագրված քարտեզների հեղինակին, քանի որ նա փոխել է աշխատավայրը, ասում է Մարի Ժեգոն: Ի դեպ, «Մոնդի» հիշյալ հավելվածի պատրաստման ընթացքում օգտագործել են Ռ. Դելվալի եւ Ե. Բրիլի «Մահմեդականներն աշխարհում» (Փարիզ, 1984 թ.) աշխատության արդեն բավական հնացած քարտեզները:

Գ. Ք.

Պատրաստ ենք համագործակցելու

Հարգարժան խմբագրություն.

Կարդալով **«Ազգ»** թերթի մայիսի 12-ի «Թուրքական բանկերը պետք է վերադարձնեն հայերի գումարները» հոդվածին կից խմբագրության կողմից արված առաջարկությունը, «Ապահովագրողների շահերի պաշտպանության հայկական ասոցիացիան» իր գործուն պատրաստակամությունն է հայտնում մասնակցելու եւ օժանդակելու առաջարկության իրագործման գործընթացներին: Այդ են պահանջում պետության եւ մեր ժողովրդի պատմական շահերը:

Մենք պատրաստ ենք կազմակերպելու եւ անցկացնելու այդ հիմնահարցի վերաբերյալ կլոր սեղաններ, ինչպես նաեւ համատեղ մշակել գործունեության համալիր ծրագիր, որոշել հիմնական ուղղությունները, հստակեցնել նպատակներն ու խնդիրները, գործառության մեջ դնել կազմակերպական, իրավական այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք ապահովեն այդ հիմնահարցի լուծումը, առավել եւս, որ մենք արդեն անդամակցում ենք նմանատիպ ապահովագրական միջազգային կառույցների:

Հ. ԳՈՒԼՅԱՆ
Ապահովագրողների շահերի պաշտպանության հայկական ասոցիացիայի նախագահ

Վարչապետ Յըլմազի ունեցվածքի հետաքննություն

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի խորհրդարանը երեքշաբթի երեկոյան որոշում ընդունեց հետաքննություն անցկացնել վարչապետ Մեսութ Յըլմազի նկատմամբ: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, նրան մեղադրում են Ստամբուլի նոր օդանավակայանի՝ «Քուրքեյի» կառուցման հայտամրցույթ անցկացնելիս պաշտոնական դիրքը չարաշահելու մեջ:

Հետաքննություն անցկացնելու պահանջով հանդես է եկել նախկին վարչապետ Թանսու Չիլլերի «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը, պնդելով, թե կառավարության ղեկավարը, խախտելով հայտամրցույթի մասին արձանագրության դրույթները, նրանում ապահովել էր երկու ընկերությունների հաղթանակը: Նաեւ հայտարարվում է, որ բացառությամբ հիմնարկեքի արարողության, օդանավակայանի շինարարության վայրում ոչ մի աշխատանք չի կատարված:

Յըլմազը հրաժարվել է խորհրդարանում ելույթ ունենալուց:

ԱՊՀ թուրքական հանրապետությունների «էներգակիրները Արեւմուտք կառաքվեն Թուրքիայի տարածքով»

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը հայտարարել է, որ ԱՊՀ թուրքական հանրապետությունների էներգակիրների զգալի մասն արեւմտյան շուկաներ կառաքվեն իր երկրի տարածքով:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այսօր ելույթ ունենալով Ստամբուլում բացված «թուրքական պետությունների տնտեսական գագաթաժողովում», Դեմիրելը նշել է, որ տրանսկովկասյան մայրուղու նախագծի իրացման շնորհիվ Թուրքիան կվերածվի «արտադրության տարածաշրջանային կենտրոնի» եւ կնպաստի նոր հնարավորությունների ստեղծմանը «եղբայրական հանրապետությունների» տնտեսական վերելքի համար:

Այս ամենը, ասել է նա, կարագացնի միասնացման գործընթացները համաշխարհային էկոնոմիկայում:

Թուրքիայի նախագահի խոսքերով, ԱՊՀ թուրքական հանրապետություններին նրանց կողմից անկախության հռչակումից ի վեր, Անկարան հատկացրել է 1 միլիարդ 195 միլիոն դոլար վարկեր: Այս գումարից այսօր օգտագործվել է 616 միլիոն դոլար: Դեմիրելը նաեւ մասնանշել է, որ «ԱՊՀ թուրքական տարածություններում» ներկայումս գործում են 4 հազարից ավելի թուրքական ընկերություններ, որոնք 2 միլիարդ դոլարի անմիջական ներդրումներ են կատարել: Այս տարի այդքան է նաեւ թուրքական հանրապետությունների հետ Թուրքիայի ապրանքաշրջանառությունը:

ՄԱՐԶԵՐ

Վերագործարկվեց Կառնուտի ջրամբարը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱԳՐՈՊՐԵՍ: Օրերս վերագործարկված Կառնուտի ջրամբարում վայրկյանում կուտակվում է 7-8 խմ ջուր: Ջրամբարից ոռոգման ջրի բացթողումը կսկսվի մայիսի 18-ից: «Ջրաշինարար» ձեռնարկության մասնագետները ջրամբարի եւ ջրթողի պատերի եւ հատակի վերականգնման նպատակով ծախսել են 51 հազար դոլար: Վերականգնման երկրորդ փուլը, որը ներառում է թեքված աշտարակի ամրացումը, կսկսվի ոռոգման տարեշրջանի ավարտից անմիջապես հետո:

Շահագործման հանձնվեց Ապարանի ջրամբարի ջրթողը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱԳՐՈՊՐԵՍ: «Ջրամբար» պետական շինարարական ձեռնարկությունը շահագործման հանձնեց Ապարանի ջրամբարի ջրթողի համակարգը: 1996 թվականի նոյեմբերի կեսից սկսված շինարարական աշխատանքների արժեքը կազմել է 350 հազար դոլար: Շատ հատվածներում վերականգնվել են ջրատարի պատերը, ամրացվել են թունելի քայքայված պատերի ու հատակի առանձին հատվածները: Շինարարական աշխատանքները կատարվել են ձմռան ամիսներին՝ չխախտելով ոռոգման տարեշրջանի ռիթմը:

Եղվարդ. Ջրի կորուստը 80 տոկոս

ԵՂՎԱՐԴ, 13 ՄԱՅԻՍ, ԱԳՐՈՊՐԵՍ: Եղվարդի ոռոգման ցանցի որոշ հատվածներում ջրի կորուստը հասնում է 80 տոկոսի, որովհետեւ գրեթե շարքից դուրս եկած ցանցը չի վերանորոգվել արդեն շուրջ 10 տարի: Եղվարդի քաղաքապետ Ռազմիկ Աբրահամյանի կարծիքով, ջրամատակարարման նման պայմաններում ոռոգման ջրի դիմաց վարձավճարների գանձումը չի գերազանցի 60 տոկոսը: Ոռոգման ցանցը վերանորոգելու համար քաղաքապետարանն առայժմ ֆինանսական միջոցներ չունի, բայց քաղաքապետը հույսով է, որ նոր ձեւավորվող ջրօգտագործողների միությունը կշտկի իրավիճակը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENPRESS

Արմենպրես լրատվական գործակալության համակարգչային կենտրոնը առաջարկում է՝

- ✔ Web Page-երի ձեւավորում եւ տեղադրում Internet
- ✔ Էլեկտրոնային թերթերի տեղադրում Internet
- ✔ Էլեկտրոնային փոստի ծառայություններ
- ✔ Ծրագրային ապահովում DOS, WIN95, WIN NT, UNIX (FreeBSD) օպերացիոն համակարգերում
- ✔ Ցանցային գրաֆիկական աշխատանքներ
- ✔ Համակարգչային դասընթացներ

Հասցեն՝ Երեւան, Իսահակյան 28, IV հարկ, I սենյակ, հեռ.՝ 52.67.32:
E-mail: norik@armenpress.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Առկա» լրատվական գործակալությանը անհրաժեշտ է թարգմանիչ, ռուսերենից անգլերեն: Համակարգչի տիրապետումը պարտադիր է: Զանգահարել 16:00-17:00 հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ **563771, 524227:**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

5 սենյականոց բնակարան
Արցախի փողոց 8ա, բն. 44
Հեռ՝ 44-72-85, 44-71-45

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան
(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկյան ընկերությունը աշխատանքի է հրավիրում աշխատասեր եւ աչալուրջ մարդկանց (ցանկալի է բարձրագույն կրթությամբ):
Տեղերը սահմանափակ են:
Հարցազրույցը կկայանա ուրբաթ, ժ. 17:45 Վարդանանց նրբ. 8, «Հայկոմունտնախագիծ» դահլիճ (Կինոյի տան մոտ):
Դիմել՝ Գեղամին

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Էրեբունու շրջանի Ջրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:
Հեռախոս՝ **23-41-03, 57-42-46**

Ուզո՞ւմ եք նիհարել
անվնաս,
առանց դիետայի
եւ ֆիզկուլտուրայի:
Զանգվեք հետեւյալ հեռախոսահամարով
52-93-53
ժամը 9-18-ը

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կվտ	2.5 կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կվտ	3.0 կվտ	6.1 ժ	

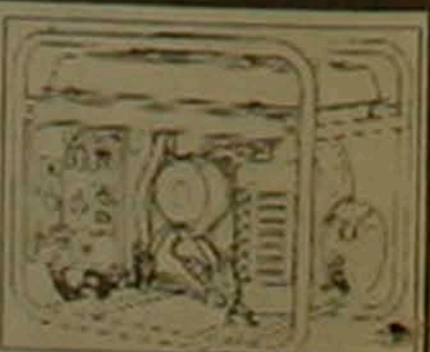

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան. Երեւան-23, Արշակունեաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 821. Տպաքանակը 3500. Ստորագրուած է տպագրութեան 13. 05. 1998. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@